

1. oklepnikov.

Boljševizacija Finske

Stockholm 26. 9. Za vnaprej je bilo jasno, da sedanja sprememba finske vlade ne bo zadnja, preden bo dosežen moskovski cilj popolne boljševizacije Finske. To prepričanje potrjuje sedaj poseben članek »Pravde«, ki silovito napada znani radijski govor ministra Borna o mirovnih pogojih. Ta kritika je posebno važna zaradi dejstva, da je Borna tudi član nove finske vlade. »Pravdine« članek pa je še bolj pomemben zaradi groženj, ki jih izreka finskemu tisku. Lest pravi, da so pokazali zavezniški izredno veliko dobre volje in da je sedaj Finska na vrsti, da jo tudi ona pokaže. Predvsem mora brez nadaljnjega zavlačevanja izpolniti prvi pogoj, namreč razorožiti nemške vojske in jih izročiti Sovjetom. V Moskvi so to past z razorožitvijo nemških čet nameravali vstavi v svoj diktat, ker so vedeli, da Finska ne bo izpolnila tega pogoja.

Moskovskim oblastnikom bo nudil zaželeno pretezo, da nadaljujejo svojo izseljevalno politiko in finški narod končno popolnoma podrede boljševizmu.

Stockholm. »Folkets Dagbladet« navaja vest časopisa »Arbetaren«, ki pravi, da bodo voditelji finskih socialističnih demokratov Tannerja verjetno izročili Sovjetom kot tako imenovanega vojnega zločinca.

Stockholm. V zvezi z napadom moskovske »Pravde« na finskega ministra Borna pravi »Stockholms Tidning«, da je Borna edini finski minister, ki se je svojačeno javno zanimal za mir. Švedski list poroča nadalje, da je eden izmed najbolj navdušenih in radikalnih članov finske »mirovne opozicije« vzliknil s stisnjenimi pestmi: »To ni mir, za katerega smo delali jaz in moji prijatelji.«

15. septembra okrog Hotedršice

Hotedršica, konec septembra. Okrog 15. septembra so domobranci iz Hotedršice stalno iskali po vsej okolici zveze s tolovaji. Prehodili so celo divje gozdove med Travnim vrhom in Črnim vrhom, a brez uspeha. V Predkrižah se je tedaj mudil tolovajski »general« Božič. Ko pa je zaslutil, da se bližajo domobranci, je kljub vsemu »generalstvu« izginil. Precej toplih pozdravov pa so bili deležni tolovaji v Dolah, ki so pravkar jemali slovo pri neki hiši. Tudi oni niso nameravali sprejeti »dokončne zbliznanja« z domobranci, ki pa so jih domobranci vendarle dohiteli. Po kratkem streljanju so domobranci ujeli namestnika komandanta »mestac« Črni vrh Stanka Isteniča. Drugi izvidnici pa je 12. septembra padel v roke terencev vodnik, ki je bil na poti k svojim pajdašem, ki so se ta dan pripravljali za napad na Hotedršico.

Naslednjega dne se je v zgodnjih jutranjih urah približala domobranci postojanka na Hotedršici komunistična tolpa, ki nosi ime »brigada Srečka Kosovelac«. To brigado sestavljajo v večini pripadniki bivše savaške vojske, o katerih je znano, da so sežigali pesmi tistega slovenskega pesnika, pod čigar imenom se sedaj bore. Po stari savaški taktiki so streljali le iz varne daljave, čeprav jih je bilo veliko. Kot v Črnem vrhu so hoteli tudi tu najprej zažgati v vasi vse hiše in šele nato vdreti v postojanko. Zato so privlekli s seboj topič in z zažigalnimi naboji streljali na vas. Ogenj je zajel samo hišo politkomisarja Popita na sredi vasi in neki kozolec. Ves uspeh napada je bil torej v tem, da so spravili svojega politkomisarja ob dom.

Ves dan so zapravliali strelivo in mine, vas ni hotela goreti, tolovaji pa se niso upali v bližino domobranske postojanke.

Domobranci iz Borovnice in Vrhničke so poslali še isti dan močno izvidnico proti Hotedršici. V gozdovih se je izvidnica srečala s tolovajsko tolpo in začelo se je streljanje. Domobranci so kljub majhnemu številu vztrajno vdirali v tolpo tolovajev. Pri tem je nek domobranec nesrečno zaostal in zašel med močno tolovajsko skupino. Tolovaji so planili nanj in mu najprej vzeli čevlje, šele nato so premišljevali, ali naj ga takoj »likvidirajo«, ali ga prihranijo za jutri. Ker je bil njihov položaj težaven, so morali likvidacijo odložiti. Domobranec pa je še isti večer izbral priliko in ušel tolovajem — s tolovajskim lahkim minometom vred. Sam je videl med potjo 8 ubitih komunistov. V vsej borbi je padlo 15 tolovajev. Domobranci so ob oregnanju rdečih tolp izgubili 1 svojega vojaka.

Tolovaji so tisto noč kar naprej oblegali Hotedršico. Junaški domobranci pa jim niso pustili približati se. Borba je trajala še ves drugi dan, ko se je začel napad domobrancev na tolovajsko tolpo. Iz Borovnice je pridrla močna skupina. Tolovaji se ji niso upali upreti. Kmalu so se oglasili tudi topovi notranjskega oklepnega vlaka. Tolovajski minometi so utihli, komunisti so se začeli umikati vedno hitreje. Tedaj so napravili tudi domobranci iz Hotedršice izpad in okoli polnoči je zavlada okrog Hotedršice popolna tišina.

Tako je bila po zaslugi neustrašnih domobrancev zopet ena slovenska vas obvarovana popolnega uničenja.

Priliznjeni snubci

Pod naslovom »Poziv k sodelovanju« priobčuje gorški list »La Voce di Gorizia« naslednji članek svojega urednika E. Dassoja:

»V stolpcih tega lista smo že večkrat povzdignili svoj glas in pozvali Slovence Goriske pokrajine k lojalnemu in konstruktivnemu sodelovanju. Modrost, ki jo vsebuje staro latinsko načelo: »Repetita iuvant«, nas vzpodbuja k ponovnemu pozivu, saj je koristno in naša dolžnost je, da poziv ponovimo; kakaj še vedno loči Italijane in Slovence zid nezaznane, ki so ga bili postavili sovražnikom in ki se izražajo v nesodobnem in nemoralnem načelu »divide et impera«, in jih dela tako rekoč sovražnike.

S svojim pozivom k sodelovanju hočemo razjasniti dvome, pregnati strah iz srca, razpršiti sleherno nejasnost, razkužiti duše, ki jih je zastrupila lažna in tendenciozna propaganda.

Mi nismo nasprotniki Slovencev. Slovenci nas gledajo z nezaupljivostjo, ker ne vedo, da poskušamo popraviti preteklost in ker ne poznajo duha novega programa, ki ga imamo v načrtu za bodočnost.

Zagotavljamo Slovence, da se napake preteklosti ne bodo ponavljale, ker bosta židovstvo in prostozidništvo, razdruževalni sili, ki sta sabotali mir in oborožili narod proti narodu, po tej vojski dobesedno iztrebljena.

Slovenci naj vedo, da predstavljajo naše napake v preteklosti v luči doživljenjskih dogodkov zmago prostozidništva, ki si je s sebi značilno nečestnostjo z zasvošenjem med narodi skovalo strašno orožje. Težko, toda častno je priznati, da je masovsko seme v Evropi padlo na rodovitna tla in poglajalo bohoten sad. Toliko na splošno. Posebej v Italiji pa je veliki sovražnik dosegel kar čudovite uspehe, ki bi utegnili biti v resnici smrtonosni in odločilni, ko bi po srečnem naključju ne bili še pravi čas razkrinkati zlonosne pošasti in jo pobiti.

Podžiganje upornega duha v pokrajini izmed najbolj kožljivih pokrajin italijanske domovine, kot je ta skrajni vzhodni rob, je bilo eden izmed bližnjih ciljev, ki jih je prostozidništvo, še preden je dospelo do končnega cilja, v razdobju med 25. julijem in 8. septembrom, uresničilo v hotenju sistematično sabotirati delo in navodila Duceja.

Tako se je zgodilo, da so se Slovenci dan za dnem oddaljevali od Italije, ki je krščev najosnovnejše pravice naroda, postala njim kruta mačeha. Vojake, ki so v Afriki in Španiji, Grčiji in Albaniji, izpolnili svojo dolžnost z istim pozitivnim duhom samoopovedi kot italijanski vojaki, so internirali v koncentracijskem taborišču, ker so se agentje razklo bili zakleli, da s takšno hudo ne-

hvaležnostjo zagrene srca Slovencev in izkovejo dezertirstva v velikem številu, ki naj bi se postopoma prelila v brezsmiselno uporništvu, ki bi miniralo notranjo fronto.

Danes so se stvari izpremenile. Brez izdajalcev in brez saboterjev hočemo pozidati novo Italijo.

Zategadelj pozivamo Slovence k sodelovanju. V bodoče bodo uživali v Italijani enake pravice. V teh krajih bodo morali skupaj živeti in delati Italijani in Slovenci, med katerimi pa je žal bridka preteklost zarezala brazdo. To brazdo je treba zdraviti in zato se je potrebno sporazumeti in sodelovati.

Nas navdaja kar najboljša volja.

Emilio Dasso.

Skoraj istočasno je izdal podoben poziv »Okrajni komitet Komunistične partije Italije za Trst«, poziv se glasi:

»... Fašizem je s svojo imperialistično politiko napravil globok prepad med ljudstvi različnih narodnosti: ki žive v našem okrožju. Zaradi te zločinske politike je okupator mogel zagospodarovati nad našo zemljo, ker ni bilo združitev antifašistov. Ta združitev se je uresničila danes s pomočjo in na pobudo obeh bratskih komunističnih partij v brigadah Garibaldi, ki se junaško bore s slovenskimi brigadami proti skupnemu zatiralcu; s pomočjo »Delavske Enotnosti«, ki združuje vse rodoljube katere koli narodnosti in socialne plasti v skupno antifašistično borbo za politično in vojaško svobodo. Ki nas bodo pod vodstvom Italijanskega odbora za narodno osvoboditev in Osvobodilne fronte slovenskega naroda in s podporo obeh naših partij privedla do zanesljive zmage nad barbarskim okupatorjem.

Zivela skupna borba italijanskega in slovenskega naroda!

Zivela italijanska in slovenska komunistična partija!

Okrožni komitet KPI za Trst.

Ko človek prečita obe laskavi izjavi, mu zaigra poreden smehljaj okrog ust, njegovo srce pa proseče vzdihuje: O Bog, reši me prijateljev, sovražnikov se bom sam.

SPORT

Medklubski turnirski odbor sporoča nogometni spored za prihodnjo nedeljo:

- ob 9.30: Hermes jun. : Viš jun.,
- ob 10.30: Korotan : Zabjak jun.,
- ob 13.45: Mladika jun. : Ljubljana jun.,
- ob 14.45: Zabjak : Viš,
- ob 16.15: Mladika : Ljubljana.

Vse tekme bodo na igrišču Ljubljana.

Iz Trsta

Novi znaki za zdravniške avtomobile. Kakor smo že poročali, ne bodo ameriški zdravniški odelje več uporabljali znake Rdečega križa za svoje avtomobile, ampak bodo nosili te znake le avtomobili rdečilne postaje in vojaškega Rdečega križa. Zdravniški bodo imeli na avtomobilih dvojezično oznako z napisom »Zdravniška služba«, v spodnji vrsti pa bo napis »zdravniki«. Na vsaki strani te besede bo majhen črn krog s rdečim križem v sredini.

Nesreča. 10 letni Bruno de Cilia je v ulici Ghega obesil na voz, ki je peljal po cesti, pa je tako nesrečno padel, da si je zlomil desno nogo v gležnju. 30 letna kmetica Amalija Radovan je medtem, ko je krmila živino, padla in si zlomila desno nogo. — 36 letna Elvira Sedmak si je pri delu hudo ranila roko.

Zeparji na delu. 52 letni Josip Chirondini je kupoval v pokritem trgu Cardecijske ulice zelenjavo. Šele ko je hotel plačati, je opazil, da mu je neznan žepar vzel iz zunanega blednega žepa rjavo listino, v kateri je bilo 150 lir in osebnostni dokumenti.

Tržaški študent ranjen. Z Reke poročajo: V zalivu Svete Marije so našli na tleh ležečega in nevarno ranjenega Livia Tuzija, študenta iz Trsta. Imel je hude rane na glavi in kot so pozneje ugotovili v bolnišnici, je dobil tudi pretežno možganov. Policijske oblasti skušajo ugotoviti, kako je bil študent ranjen in kje je zakrivil to nesrečo.

Zaradi goljufije obsojena. Pred tržaškim sodiščem je bila obsojena na 600 denarjen kazni in plačilo sodnih stroškov branjevka Angela Gregorij, roj. Vadala 7. dec. 1900 v Reggio Calabria, ker je Henriki Brostolin in Karli Treven dala vsaki po 400 g jagod namesto po 500 g, kot so jih one plačale.

Prijava uslužbenecv prehranjevalne stroke. Vse trdke in zavodi, ki v tržaški občini izdelujejo, predelujejo, konzervirajo, prodajajo ali razvažajo živila, so dolžni poslati Prehranjevalnemu zavodu seznam vseh uslužbenecv od šefa do delavca. Imenik mora podpisati lastnik in eden njegovih zastopnikov, vpisani pa morajo biti vsi podatki posameznika. Trdka ali zavod, ki ima v mesu družnice, mora na isto polo vpisati uslužbenecv vseh podružnic.

Tržaške pesmi v radu. V soboto ob 13.15 je tržaški radio prenašal skladbe lahke glasbe tržaških skladateljev. Koncert je vodil dirigent Guido Cergolj, izvajane pa so bile pesmi, ki so jih zložili skladatelji Apollonio, Bidoli, Borsatti, Carniel, Centis, Cergolj, Kočan, Eriah, Grassi in Meniconi. Kot pevec so sodelovali Laura Barbieri, Norma Michelli in Angel Bartol.

Nesreče. 31 letni mizar Ivan Giglietta iz Contijev ulice št. 12 je prišel v bolnišnico z zlomljenim rebrom. Nesreča se mu je zgodila v šali, ko mu je njegov prijatelj dal sunek v rebra, pa ni mislil, da bo to imelo tako hude posledice. — Z vročim lugom se je opek 18 letni Orest Borroni, ko je po nesreči zadel nogo ob lonec, napolnjen z lugom.

Iz Gorice

Drug drugega »vredni bratci«. Dr. Ivan Marija Cok, tržaški odvetnik, ki je svojčas mnogo šaril v jugoslovanski javnosti, v kateri pa ni zapustil častnih spominov, je po ofarskih poročilih pred kratkim v prestolum londonskem radiu hvalil »velikega Tita«. »Goriški list« je to ogabno Čokovo klebeplazanje takoj pospremil: »Čok je v imenu primorskih Slovencev slavil Tita zaradi zaslug, ki jih ima zanje. Čok je prejel od jugoslovanske vlade težke milijone v svojstvu predsednika primorskih emigrantov. Zdenar je dajal ministru lažne pobornice z imeni ljudi, ki naj bi bili porabljeni za narodne potrebe v Primorju. Ob razpadu Jugoslavije so ti imeniki prišli v roke italijanski policiji, ki je omenjene ljudi zaprla zaradi protitalijanskega dela in sprejemanja denarnih sredstev v te namene. Izkazalo pa se je, da navedeni eploh niso prejel denarja, ker je ostal v žepih g. dr. Ivana Marije.

Po zaslugi Tita pa prihajajo v šteje slovenske kraje neslovenske komunistične čete; iz slovenske Osvobodilne fronte pa nastaja zgodljana internacionalna tolpa. V slovenskih krajih se prirejajo slovenski mitingi, in prišli smo tako daleč, da celo nesrečni Bevk izjavlja, da je »Primoraca v narodnem oziru spornu ozemlje«.

Vsi pustolovski politiki in takozvani valci slovenskega ljudstva so se nšli ganljivi slogi. Njihov satanizem pa ne bospal. Biti bo treba še ostre boje, zmagala bo pa živa sila slovenske zemlje in njenega rodu.

Od 2. oktobra zopet normalni čas

Berlin. 28. septembra. Prehod od letnega časa v normalni čas bo izvršen 2. oktobra 1944. Zjutraj ob 3. Ob tem času bodo postavljeni kazalci vseh ur za eno uro nazaj.

2. aprila 1945. leta zjutraj ob 2 ho zopet letni čas nadomestil normalni čas.

K dogodkom v Bolgariji

Beograd. »Exchange« javlja iz Carigrada, da so ustanovili Sovjeti v Sofiji tri nadzorne komisije, in sicer za vojaška, gospodarska in politična vprašanja. Te komisije bodo nadzorovale izvedbo mirovnih pogojev, čeprav premirje še ni bilo podpisano.

Stockholm. V posebnem poročilu iz Sofije piše »Svenska Dagbladet« med drugim: V zadnjih dneh je dobil revolucionarni potek dogodkov v Bolgariji močne komunistične poteze. Vlada se bavi z razdelitvijo zemljiške posesti, uvedbo državnih monopolov, podražavljenju zunanje trgovine, ločitvijo cerkve in države, uvedbo civilnega zakona itd.

Nejasen položaj v Franciji

Zeneva. Francosko odprno gibanje bodo, v kolikor se ne bo podredilo naredbam de Gaullovi oblasti, postavili pod najstrožjo kontrolo. Komunistične elemente v odprnem gibanju je ta vest tako razsrdila, da grozijo z nasilnimi dejanji. Nadaljnjih francoskih krogov se je polastil vsled vedno bolj množičnih sporov močan nemir. Kaže, da je še povsem nerazjasnjena naloga, ki jo je do delil Roosevelt novemu ameriškemu veleposlaniku v Parizu, Cafferyju. Govorice pravijo, da se bo držal odprnega gibanja, ker Roosevelt ni posebno navdušen za de Gaulle. To mnenje se opira na dejstvo, da se je Roosevelt na konferenci v Casablanci precej zaničevalno izrazil o de Gaulle. »de Gaulle ne more istočasno igrati »devise Orleanske« in »liga Clemenceauja«.

Boljševiki zahtevajo proste roke v Italiji

Zeneva. 26. septembra. Na konferenci komunističnih delavskih združenj v Rimu, na kateri je po ameriških poročilih govoril tudi boljševiški vodja in italijanski minister Togliatti, so znova prišle do izraza boljševiške zahteve po oblasti v Italiji. Togliatti je izjavil, da ne bo mogel nihče ovirati komunistov, da se ne bi udeležili vlade ter je pozval Angloamerikance, naj mu dajo proste roke za izvedbo boljševiškega programa v Italiji. Po zasedbi severne Italije bodo komunisti še močnejše kot doslej nastopili za izvedbo »narodne enotnosti«, s katero je očividno mislil le združitev podzemeljskih sil.

Macedonski delavci bežijo pred boljševiki

Solan. 27. sept. Poročila iz Bolgarije o boljševiški grozovitosti so vzbudila v vsej Macedoniji veliko zaprepačenje. Macedonci prebivalstvo z največjim vzemirjenjem opazuje napredovanje sovjetskih čet proti Egejskemu morju. Številni begunci skušajo prekoračiti turško in grško mejo. V Solun je priselila neka skupina 58 delavcev iz Kavale. Na policijsko so izjavili, da so se kot strokovni delavci bali, da bi jih odvedli v Sovjetsko zvezo ter da so vsled tega še pred boljševiškim vkorakanjem v Macedonijo zbežali iz svoje domovine.

Kratka poročila

Berlin. 26. sept. Državni mladinski vodja Axmann je obiskal na zahodu SS oklepno divizijo »Hitler Jugend«. Vodjem in prostovolcem te divizije je podelil rokavni trak »Hitler Jugend«, na kar je v Führerjevemu imenu odlikoval najhrabrejše borce za njihovo hrabrost.

Budimpešta. Uradni list objavlja odredbo o ustanovitvi narodne garde v svrhu ojačane zaščite javne varnosti. Naloga narodne garde obstoja v podpiranju varnih varnostnih organov v bojih proti manjšim tolovajskim in padalskim skupinam, v odstranjevanju sabotaž in v zaščiti zaledja. Narodna garda bo tvorila oboje sestavni del honveda. Njeni člani bodo prisegli in bodo spadali v pristojnost vojnih zakonov.

Berlin. Reichsorganisationsleiter dr. Ley je govoril v okrožju Weser-Ems pred več sto taboriščnimi vodji, ki vodijo skupna taborišča pretežno inozemskih delavcev. Dr. Ley je izjavil, da so inozemski delavci v nemškem vojnem gospodarstvu važni činitelji, kajti oni doprinajajo s svojim delom bistveno k izdelovanju obsežnega gradiva vseh vrst, ki ga potrebuje vojska. V čast inozemskim delavcem je ugotovil, da so se doslej izjavili vsi sovražni poskusi vplivanja na lojalnost teh delavcev. Pomemben delež ima na tem tudi duh nemških delavskih združenj, ki učinkovito dokazuje inozemskim delavcem vedno in povsod enotnost in bojno odločenost ustvarjajočega nemškega naroda.

Amsterdam. Kakor javlja britanska poročevalska služba, je sporočil radio Brusel v torek zvečer sestavo nove belgijske vlade. Ministrski svet sestoji iz 7 katolikov, 5 socialistov, 3 liberalcev, 2 neustrankarjev in 2 komunistov. To je prvič, da so v belgijski vladi komunisti. Ministrski predsednik je Hubert Pierlot, zunanji minister Paul Henri Spaak, kolonialni minister de Vleeschauwer.

Beograd. Radio Sofija javlja, da je bil bolgarski poslanik v Budimpešti Naumov pooblaščen sporočiti madžarski vladi, da je Bolgarija 26. septembra ob 24. uri prekinila odnose z Madžarsko.

Zeneva. Iz Ankare poročajo, da se je tamkajšnji poslanik Združenih držav Steinhart večer dolgo razgovarjal s turškim ministrskim predsednikom.

Amsterdam. K že javljeni aretaciji bivšega romunskega ministrskega predsednika Gurguta in zunanjega ministra Manulesca poroča londonski radio dodatno, da je bil zaprt tudi bivši minister Valer Pop. Nadalje javlja radio z romunske meje, da so romunski obmejni vojski ustrelili šefa romunske varnostne službe dr. Arturja Tustarja, ki je hotel na Sedmograškem prekoračiti državno mejo in uiti na Madžarsko.

Amsterdam. Kakor javlja britanska poročevalska agencija, je sporočil notranji minister Morrison na današnjem zasedanju Spodnje zbornice, da so izpustili konzervativnega člana parlamenta stotnika Ramsaya, ki so ga maja 1940. zaprli »zaradi očuvanja javne varnosti in obrambe dežele«. Komunistični poslanec Gallache je označil stotnika Ramsaya kot »divjega antisemita«, nakar je prišlo do »viharnega izbruha nezadovoljnosti vseh poslancev. Nek poslanec je izjavil, da ni umestno, da se s takimi besedami zmerja član Spodnje zbornice. Zadrževal je, da vzame Galacher svoje besede nazaj. Ta pa se je branil to etoriti, zaradi česar ga je predsednik izključil za ta dan.

Zeneva. Avstralski ministrski predsednik Curtin je poudaril v radijskem govoru, da bodo za uničenje Japoncev potrebovali ogromna sredstva.

Pomen verskih vrednot za družabni red

(Mnenja treh socialistov.)

Zato pravim, če je vsa naša dosedanja kultura prepojena s krščanstvom in njegovim etičnim naukom, ne more nihče vsa tega iztrebiti, če ne, da se sploh vsa stavba podere. To bi bila anarhija... Zato moramo z našega ljudskega in socialnega stališča biti brezpogojno za to, da se da verstu preprečijo ljudstva prosta pot. Našemu ljudstvu kot proletarjem daje nekaljeno krščansko naziranje odporne sile dovolj in zgolj protisocialno malomeščanstvo more (iz buržoazne potrebe po zaslužku in dobičku) pobijati religijo ljudskih mas.

Propaganda za brezverstvo je potemtakem »protiljudska, protisocialna in demagoška«. Socializem potrebuje kulturo; brez kulture, močne in tisoletne, socializma ni... »To, kar se nam danes ponuja namesto krščanstva,« piše Abditus, »ta moderna mešanica anarhistične znanstvenosti o religiji in etiki, še nima stalne cene in še ne more služiti nobeni reeni etavi, ne more utemeljiti socialne zavesti naše dobe... Naša doba nujno potrebuje socialne etike. Kje je ta etika danes? Ali kje je navnež, ki bi veroval, da se da ta zaželeno etika izumiti, kakor se je n. pr. izumil gramofon. In če bi se glala izumiti, potem bi imela takšno

vrednost, kakršno ima gramofon, ki ni muzika, temveč samo — skrumba glasbe. — Kje bo vzela socializem to etiko? Iz dosedanje kulture, iz dosedanjega življenja jo bo vzel, torej iz krščanstva...«

Tako je pisal slovenski socialist Prepeluh l. 1910. Njegove misli so torej te: Krščanstvo ni krivo socialne bede. Kdor bi našemu ljudstvu iztrebil iz duše krščanstvo, ta bi uničil pogoje njegovega kulturnega življenja. Resnična socialna reforma sploh ni mogoča brez etike, in noben izum ne more nadomestiti etike, ki jo daje krščanstvo.

Isto leto kot pri nas Abditus je pisal o pomeni religije za družbo in o odnosu socializma do religije nemški socialist Hans Müller. Prišel je do bližnjih rezultatov kot Prepeluh. Močno je naglašal, da je religija še vedno družbotvoren činitelj.

Socialna moč socialističnih idealov — pravi Müller med drugim — očitno-

1 Ušeničnik o. e. 264.
2 Sozialistische Monatshefte 1910, 3. B. 1665-9; prim. Ušeničnik o. e. 264.

no sama ne zadostuje. Tudi kjer se v današnji družbi snujejo gospodarske organizacije v vzajemno pomoč in podporo, vidimo, da imajo uspehe le tedaj, ako imajo ustanovitve in voditelje poleg praktične spretnosti — zavestno ali nezavestno — močna religiozna svojstva: nepremagljivo vero v pravičnost stvari, močno ljubezen do ljudi, za katere se trudijo, veliko, na vse žrtve pripravljeno navdušenje. Ako pobliže preučimo razvoj različnih socialističnih struj, ki skušajo v tej ali oni strani družabnega življenja uresničiti ideje bratstva in človeške solidarnosti, najdemo navadno, da so njih začetniki religiozno nadahnjene osebe... Brez žrtve moči in zdravja, denarja in časa, brez navdušenja in vdane nesebične ljubezni ne gre. S samim slojnim interesom, s samim interesom mase se trajne socialne organizacije, tvorbe solidarnosti, ne dajo ustvariti... Religija je torej brez vsakega dvoma eden izmed činiteljev naprednega socialnega razvoja. Brez religioznih moči socialistična stavba ni mogoča, brez religioznih motivov se mora vsako socialistično gibanje zgubiti v plitvino.

Socialist Hans Müller, ki je to pisal, je dobro vedel, da je socializem gol ateizem, ki si je poiskal laži-filozofično obliko v historičnem materializmu. »To materialistično naziranje,« piše Müller dalje — »so imeli in imajo

še dandanes mnogi sodrugi, in kdor pozna socialno demokracijo ve, da od tod izhaja tudi protiverska in svobodni-selna agitacija... V politični praksi, nadaljuje Müller, pa socialna demokracija ni mogla vzdržati nasproti religiji tistega stališča, ki bi ga doktrinarno morala, in prav to očitno dokazuje, da je religija nekaj drugega kakor fantom, da je namreč mogoča socialna resničnost. Zato ne bo šlo, da bi jo imel socializem za zasebno reč.

Končno sklepa Hans Müller takole: »Zato je po mojem mnenju ena najvažnejših nalog modernega socializma, da revidira svoje nazore o religiji, nje bistvu in nje pomenu v razvoju človeka. Socializem se mora zavzeti za to, da se od enega najmočnejših studencev socialnih sil (namreč religije) odpravi navlaka zastarelih nazorov (da je namreč religija odveč in škodljiva), saj ta navlaka brani še danes milijonom socialistov, da ne morejo zajemati iz tega studenca.«

Tako smo slišali govoriti o pomenu verskih vrednot za družbo tri socialiste, ki so si bili sodobniki — namreč Rusa Lenina, Slovenca Albina Prepeluha in Nemca Hansa Müllerja. Lenin ponavljata za Marxom, da je vera opij za ljudstvo. Prepeluh in Müller pa nasprotno poveljujeta religijo in njen pomen za življenje v družbi.

Iz zmotnega materializma je napra-

vil logičen — toda prav zato zmoten — zaključek samo Lenin, kot je pokazal razvoj socializma v komunizem. Pri nas zve se zoper Abditu takoj dvignila v »Naših zapisnikih« socialisti Vladimir Knaflič in Anton Kristan, ki sta Abditusove trditve pobijala ne iz življenja, kakor je Abditus dobro opomnil, temveč aprioristično, namreč s stališča »materialističnega svetovnega nazor«. In zopet sta napravila iz zmotnega materialističnega stališča logično, toda zmotne zaključke samo V. Knaflič in Ant. Kristan, dočim Abditus ni bil logičen, čeprav je v stvari imel prav. Če je hotel pri svojih sklepih vztrajati, bi se moral odpovedati zmotni osnovi — materializmu in s tem socializmu. Zakaj socializem je v bistvu materializem, ki nujno mora negirati religijo, če ne, če zanika sebe.

Prav tako je naletel na odpor Hans Müller; in za njim so propadli vsi poskusi tako zvanih religioznih socialistov in komunistov, ki so hoteli med srpskladivo vrniti križ, kar naj bi pomnilo, da se je socializem oziroma komunizem pokristjanil. Ti poskusi, čeprav se zde še tako plemeniti, so moralni propasti, ker se bistvo ne da menjati; med materializmom in religijo je namreč neizprosna boj za obstan pomiritev med njima je nemogoča. Tvelja neizprosna ali — alt.

(Dalje)

Narod naš umreti noče

Ne zapri svojega srca

v obliki poljudnoznanstvene razprave izšel v Ljubljani manifest, velika beseda kršćanskokulturnega protikomunističnega bloka, beseda v tem brdiko vsem času, ki ga preživlja naš trpeči narod. Svojo veliko besedo so izpregovorili tisti slovenski ljudje, ki izhajajo iz melje, do katerih je v svoji zadnji izjavi pred smrtjo prišel naš veliki proletar Ivan Cankar in ki se glase: Mat! — obojina — Bog! Vsi Slovenci, ki so po svojem svetovnem nazoru na nasprotnem regu od brezbožnega komunizma, danes pokujejo 30.000 mrtvih, ki jih je sprajal v prerani grob tuja, boljševiška mišlost. Dovolj je že žrtve, narod se je, kolikor je še zdravega in močnega — moral zadržati ob taki strašni številki in narediti besedo in svojo izpoved proti nasprotniku, ki ga omenjeni manifest nikoli ne opisuje:

»Tisti, ki so sicer iz nas izšli, a ko so storili (pobili) na tisoče nedolžnih otrov in starostnikov, niso več naši: postali so izdajalci in odpadniki svojega naroda. O gozdovih in jamah so površno zagreblili

in razmetali kosti svojih pomorjenih bratov in sestra in sedaj še tega ne pustite, da bi jih naš narod pobožno pokopal v svojo blagoslovljeno zemljo. Ni jim še zadostil žrtve. Iz grmovja in iz zasede streljajo tudi na pogrebelci! Kajti prisvajajo si vso oblast nad življenjem in smrtjo našega naroda in hočejo narodu nazorno pokazati, v čem obstoji bistvo in spoštovanje nove oblasti, kakršne slovenski narod še ni videl: namreč v tem, da vsakega svojega nasprotnika brezobzirno pobijejo, četudi bi bilo treba pobiti vse narode! Kajti narod se jim mora ukloniti ali pa poginiti, ker kaj tretjega ni na izbiro, narod sam na sebi jim ne predstavlja nobene vrednote, ker jim je vse le materija. V vsakem primeru jim gre po tej oblasti za posest slovenskega naroda, torej za tisti dve njihovi poslednji resničnosti: za oblast in za posest, ki pa nista nič drugega kot največje nasilje, ki si ga sploh moremo misliti.

In proti tem in takim izkoreninjenjem našega naroda je ljudstvo, ki je ostalo zdravo, vstalo, saj »vsako pogorišče in vsak grob živo priča, da narod komunizma ne mara!« — Po teh uvodnih besedah nam manifest oriše komunizem kot našega smrtnega sovražnika in obenem največjega vsega odpadnika vseh časov, kot svetovni nazor, ki je izšel iz humanizma in racionalizma preteklih stoletij. Pisec manifesta poudarja: »Komunizem pomeni popoln, notranji in zunanji verski odpad, odpad od krščanstva in sploh od vsake vere, odpad od Boga, ki se je razvil v napad na Boga, v napad na vsako vero, ker hoče vsako vero uničiti s silo v vsem zasebnem in javnem življenju človeške družbe. Zato pomeni komunizem prvo popolno nasprotje do visokega srednjega veka (krščanskega), ko je krščanska vera vladala vse zasebno in javno življenje človeške družbe. V tem pogledu pomeni torej komunizem drastičen zaključek tudi vse človeške zgodovine novega veka in, če bi zmagal, zaključek tudi vse človeške zgodovine.«

Da, komunizem je brezbožen. Razvil se je iz brezbožnega liberalizma, a ta je še ostal na sredji poti, komunizem pa je kratko in malo pometel z vso in vsako obzirnostjo in n. pr. v svetovsko ustavo sprejel zgodovinsko zanimivo formulo: svoboda vereh obredov, a tudi svoboda protivarske propagande. Medtem ko naj bi po razsvetljenski ideji vladala med konfesijami mir in toleranca, je komunizem ta mir popolnoma zavrgel in se zavzel za boj proti vsaki veri. Tako daleč nas je namreč privedla zgodovinska pot od začetka novega veka, ko je moderna kultura odpadla od krščanstva in se zato znašla v krutem komunizmu, ki ne pozna nobenih kompromisov.

Vsega tega se je namreč treba zavdati, če hočemo najti resnjo pot iz komunistične nevarnosti. V temelje odpada je treba poseči, kajti »če ne bomo modernemu človeštvu ob tej veliki zgodovinski priložnosti pokazali, kje se je začel njegov odpad od krščanstva in njegov versko moralni propad in v kateri status quo ante naj se povrne, ne bomo izpolnili svoje zgodovinske naloge. Da, tudi naš

narod, zlasti njegovo izobraženstvo je grešilo, pa prav v teh stvareh grešilo: preveč smo se tudi mi zagledali v samo po sebi pojmovanje slovenske narodnosti, po naših člankih, knjigah, esejih in razpravah se je preveč omalovalovalo delo velikih bratov sv. Cirila in Metoda, preziralo se je lepo in trdno življenje slovenskega jezika v cerkvi v tako imenovanih stoletjih beležk (od l. 800 do 1551), vse preveč se je povzdigovalo delo slovenskih protestantov in se obenem prenostransko ocenjevalo, nasprotno pa se je že kar očitno napadalo delo slovenskih rekatolizatorjev. Zato protikomunistični manifest opravičeno priblija tole:

»Za vse te grehe mora slovenski narod delati danes svojo, seveda le časno, prisilno pokoro, in sicer pokoro, o kateri upamo, da bo Boga potolažila. Malikovanje in manj vredna slovenska zgolj tostranska narodnost mori in uničuje s satanskimi zlobami tisti polno vredni slovenski narod, ki hoče versko moralno pošteno živeti in doseči svoje večno življenje v Bogu. To je danes telesno pobijanje katoliških Slovencev, ki je samo posledica tistega njihovega duševnega pobijanja, ki se je vršilo že prej in je bilo, objektivno vzeto, že veliko huje.«

Nauk iz te hude preizkušnje pa je ta, da moramo svojo narodno zavest nekako preobrniti, poglobiti. Naša veroizpoved se mora glasiti: »Mi se moremo in moramo navduševati le za tisti in edino dobri narod, ki živi na tem svetu versko moralno pošteno, na onem svetu pa bo užival svojo večno slavo (ne pa kot komunizem, ki obeta našim ljudem raj na tem svetu, na onem pa ničesar, ker je v svojem bistvu materializem). Za ta dobri narod se bori in junaki umirajo naši dobri slovenski fantje in možje.«

Ni pa zadostna samo sprememba mišljenja, stopiti je treba tudi v aktivno borbo proti komunizmu: v »ascelično borbo z molitvijo in pokoro, v idejno e pokorom, torej z znanstvenimi in strokovnimi dokazi za izbrane in izobražene kroge, pa tudi v propagando, ki mora biti preventivna, živahna in namenjena vsej javnosti, nazadnje pa tudi v fizično borbo, saj bo in tudi že je to prava sveta križarska vojska proti najhujšemu sovražniku krščanstva.

Vsa ta borba pa mora biti pri nas enotna in edina in polna zaupanja v božjo pomoč. »Danes nam kruta življenjska resničnost sama brez vsakega naslajanja poje krvavo pesem. Sredi te krvave pesmi nam pred svojo smrtjo kliče po nedolžnem obojenu duhovniku Francu Malovrh: »Bodite edini, edini za vsako ceno!«

Podali smo le kratek posnetek velikih in globokih misli protikomunističnega manifesta. Razprava je odlična, vsa polna sodobnih primerov iz življenja, pisana popolnoma dosledno in globoko zajeta, sloneča na trdnih, neomajljivih temeljih krščanskega dogma. Kot taka je namenjena zlasti slovenskemu izobraženstvu, posebno tistemu, ki še omahuje med deo in levo potjo, da bo moglo dovolj miselno oboroženo v boj proti sovražniku krščanstva in slovenstva. Zato razpravo Narod naš umreti noče toplo priporočamo vsem, ki so dobre volje.

Molitev je eno izmed največjih in najplemenitejših dejanj, do katerih se more povzpeli človeško srce. Z njo pohiti človekov duh prav do božjega prestola in tu more odločilno vplivati na nadaljnjo usodo, svojo, svojih dragih in vsega človeštva.

Z molitvijo izkazujemo Bogu hvalilo in čast, ki mu gresta kot Gospodu veselstva; tu je naše delo enako delu angelskih zborov, ki Boga povečujejo in slavi. Zahvaljujemo se mu za prežete dobrote; vprav v težkih časih se nam večkrat odkriva spoznanje, za kaj vse moramo biti Bogu hvaležni in kaj vse prejemamo iz njegovih rok. Zato naša zahvalna molitev prehaja že v prošnjo molitev: prosimo Boga novih milosti in dobrot, ne le telesnih in tvarnih, ampak tudi duhovnih in nadnaravnih; ne le zase, ampak tudi za druge: za prijatelje, za tiste, ki so nam prizadejali kaj hudega, zlasti pa za tiste, za katere nihče ne moli. Zadostrujmo tudi Bogu z molitvijo, s pokoro, z dobrimi deli za grehe, svoje in tuje, individualne in skupnostne in tako tolažimo neskončno božjo Pravičnost, da se nam razodene kot božje usmiljenje.

Mnogo molimo! Molimo skupno! Molimo za skupne zadeve! Poseben blagoslov božji spremlja skupno molitev, saj »kjer sta dva, ali kjer so trije zbrani v mojem imenu, tam sem jaz v sredi med njimi.« (Mt. 18, 20.) Božjemu ljubečemu Srcu tudi bolj ugaja, da nismo v molitvi sebični, ampak da prosimo tudi za trpeče in žalostne ude Njegovoga skrivnostnega telesa, ki je Cerkev. V javnih zadevah se je razkristjanjenje začelo; z javno, skupno molitvijo skušajmo svet zopet pokristjaniti.

Brat, sestra v Kristusu! Če ti katera teh bežnih misli o molitvi zbudi željo po molitvi, če te spomni na socialno-rešilni pomen skupnega družinskega rožnega venca, če te spomni pomirjevalno pravne moči javne skupne molitve, pri molitvenih urah, pri duhovnih obnovah — ne zapri svojega srca, ampak ga široko odpri! Poslušaj glas milosti, ki trka na tvoje srce in odzovi se vabilu, ki ga dobiš v roke ali bereš v časopisu. Le tako bo mogla v tvoje, v moje in v vsa naša srca posijati z vso svojo toploto milost Boga Stvarnika, Odrešenika in Tolažnika.

Zvestoba do konca

Nihče ne sme prelomiti svoje zvestobe, naj rajši zvestoba njega streže, ako je zapisal nek pisatelj v svoji knjigi o krščanstvu. Za katoličana velja zvestoba Bogu in Cerkvi do konca. Naša borba proti komunizmu ni nekaj novega, nekaj, česar poprej ni bilo. Boj proti brezbožnemu komunizmu se je rodil iz naše zvestobe do Boga, do vere in nade.

Zvesti smo morali biti narodu že poprej, zakaj nihče ne postane zvest narodu, v odločilni uri, če je bil poprej vedno strahopetec. Naši dedje so nam narajali kot največjo svetinjo vero v Boga. Pokazali so nam na nebesni svodi, ki se boji nad lepo slovensko zemljo, na zvezde, ki žarijo nad našimi polji, in so nam govorili o Stvarniku vesolstva.

Nismo se oprijeli vere samo kot otroci; z leti je rastle naše spoznanje in v borbi za resnico je rastle naša vera in zrastle je v sveto, trdno in neomajno prepričanje. Zvesti hočemo ostati tej veri v miru in vojski, zvesti Bogu za vsako ceno. Zakaj če smo dobro prejemali iz njegovih rok, zakaj ne bi sprejeli tudi hudega.

Zvesti hočemo biti narodu in domovini. Če smo ljubili svoj narod včeraj, ga bomo tudi danes. Če smo včeraj govorili o delu za narod, hočemo danes delati, čeprav so razmere težje. Kdo bo narod zapustil, ko narod najbolj trpi zaradi divjanja? Kdo bo narod prodal zločencem komunističnega brezboštva zato, ker bi ga bilo strah žrtve in trpljenja? Zvestoba narodu ni igračkjanje z besedami, danes je treba pustiti igrače in dokazati zvestobo v borbi s komunizmom.

To borbo proti komunizmu nam nagaja naša zvestoba. Zvestoba Bogu, veri domovini zahteva, da te dobrine obrambimo. Naša borba ni napadalna, ampak obrambna. Nismo začeli z borbo sami, brez vzroka. Ko smo videli, da je ogrožena naša vera, da je v nevarnosti domovina, smo vstali kot en mož, da se borimo proti komunizmu. Obramba pred brezboštvom je danes življenjskega pomena za vse in za vsakega posameznika. Danes se je neizprosno uresničil Mahničev: Aut — aut. Ali — ali. Ni treh naborov, samo dva sta; eni se branijo pred komunističnim brezboštvom, drugi ga podpirajo.

Komunizmu pomagajo vsi, ki molčijo, ko bi morali govoriti, pa naj bodo to profesorji, učitelji, delodajalci ali zadnji nastavljenici. Komunizmu pomagajo vsi, ki dvomno govorijo o ljubezni, se zavijajo v plašč nevtralnosti, se otrešajo ne ljubih vprašanj. Vsi ti so za komunizem. Samo oni ne pomagajo komunizmu, ki so v resnici izpostavili ves svoj vpliv, svoje moči in vsa razpoložljiva sredstva za to sveto borbo. Jasno je, da ne morejo vsi enako pomagati, toda vsak po svojih močeh mora. Obramba je to in pri obrambi mora vsak pomagati. Nihče ni izvzet. Če se je izognil tej borbi, če pomaga komunizmu. Ni dovolj samo površna obramba, potrebna je strnjena obramba, vsi sloji in vsi stanovi se morajo združiti v tej obrambi. Ko zreli možje trepetajo, kaj bi rekli, da se ne bi kompromitirali, so že naši najmlajši razumeli pomen strnjene borbe proti komunizmu. Ze najmlajša srednjšolska mladina se danes bori proti komunizmu v šolah, odrasli študentje na okopih domobranskih postojank. Ni pozabilo slovensko dekle na zvestobo Bogu in domovini, stoji trdno zvesta in poštena, trdnost kot marsikateri mož, ki ni vreden tega imena. Očetje in matere se bori zoper komunizem, ko vdira v njihove družine. Strnili so se vsi stanovi, kmetje in izobraženci, delavci in delodajalci so stopili v eno fronto, ki je zdaj kot en sam jeklen zid, ki odbija valove komunističnega sovražstva.

Strnjena obramba proti komunizmu je geslo te ure. Potrebna nam je v tej borbi edinstvo za vsako ceno. Odpasti morajo sebični nagibi, umakniti se morajo osebene koristi; najprej je treba rešiti vero in dom. Ponosni smo lahko, da smo razumeli ključ časa. Ko je papež prvega septembra govoril vsemu svetu, je dejal: »Zvestoba dediščini krščanske civilizacije in nje strnjena obramba proti brezbožnim tokovom sta glavni ključ, ki ne more biti nikdar stavljen pod vidik spremenljivosti.« Zvestoba krščanstvu, veri in krščanski omiki, obramba tega krščanstva proti brezboštvo, to je zapoved te ure. To je edini ključ, ki nam bo odprl vrata v bodočnost, in nobeni čast in nobene razmere nas ne morejo od tega odvleči.

Postaviti smo trden zid proti brezboštvo, vsak poizkus razkroja in sprave je brez pomena. Zvestoba narodu in Bogu nas je povedla v sveti obrambni boj, sovražnik nas bi mogel morda začasnoma preganjati, pridobiti za svoja gesla nikdar. Naše geslo — zvesti do konca, do zmage nad komunističnim brezboštvom.

Zvestoba do konca

Nihče ne sme prelomiti svoje zvestobe, naj rajši zvestoba njega streže, ako je zapisal nek pisatelj v svoji knjigi o krščanstvu. Za katoličana velja zvestoba Bogu in Cerkvi do konca. Naša borba proti komunizmu ni nekaj novega, nekaj, česar poprej ni bilo. Boj proti brezbožnemu komunizmu se je rodil iz naše zvestobe do Boga, do vere in nade.

Zvesti smo morali biti narodu že poprej, zakaj nihče ne postane zvest narodu, v odločilni uri, če je bil poprej vedno strahopetec. Naši dedje so nam narajali kot največjo svetinjo vero v Boga. Pokazali so nam na nebesni svodi, ki se boji nad lepo slovensko zemljo, na zvezde, ki žarijo nad našimi polji, in so nam govorili o Stvarniku vesolstva.

Nismo se oprijeli vere samo kot otroci; z leti je rastle naše spoznanje in v borbi za resnico je rastle naša vera in zrastle je v sveto, trdno in neomajno prepričanje. Zvesti hočemo ostati tej veri v miru in vojski, zvesti Bogu za vsako ceno. Zakaj če smo dobro prejemali iz njegovih rok, zakaj ne bi sprejeli tudi hudega.

Zvesti hočemo biti narodu in domovini. Če smo ljubili svoj narod včeraj, ga bomo tudi danes. Če smo včeraj govorili o delu za narod, hočemo danes delati, čeprav so razmere težje. Kdo bo narod zapustil, ko narod najbolj trpi zaradi divjanja? Kdo bo narod prodal zločencem komunističnega brezboštva zato, ker bi ga bilo strah žrtve in trpljenja? Zvestoba narodu ni igračkjanje z besedami, danes je treba pustiti igrače in dokazati zvestobo v borbi s komunizmom.

To borbo proti komunizmu nam nagaja naša zvestoba. Zvestoba Bogu, veri domovini zahteva, da te dobrine obrambimo. Naša borba ni napadalna, ampak obrambna. Nismo začeli z borbo sami, brez vzroka. Ko smo videli, da je ogrožena naša vera, da je v nevarnosti domovina, smo vstali kot en mož, da se borimo proti komunizmu. Obramba pred brezboštvom je danes življenjskega pomena za vse in za vsakega posameznika. Danes se je neizprosno uresničil Mahničev: Aut — aut. Ali — ali. Ni treh naborov, samo dva sta; eni se branijo pred komunističnim brezboštvom, drugi ga podpirajo.

Komunizmu pomagajo vsi, ki molčijo, ko bi morali govoriti, pa naj bodo to profesorji, učitelji, delodajalci ali zadnji nastavljenici. Komunizmu pomagajo vsi, ki dvomno govorijo o ljubezni, se zavijajo v plašč nevtralnosti, se otrešajo ne ljubih vprašanj. Vsi ti so za komunizem. Samo oni ne pomagajo komunizmu, ki so v resnici izpostavili ves svoj vpliv, svoje moči in vsa razpoložljiva sredstva za to sveto borbo. Jasno je, da ne morejo vsi enako pomagati, toda vsak po svojih močeh mora. Obramba je to in pri obrambi mora vsak pomagati. Nihče ni izvzet. Če se je izognil tej borbi, če pomaga komunizmu. Ni dovolj samo površna obramba, potrebna je strnjena obramba, vsi sloji in vsi stanovi se morajo združiti v tej obrambi. Ko zreli možje trepetajo, kaj bi rekli, da se ne bi kompromitirali, so že naši najmlajši razumeli pomen strnjene borbe proti komunizmu. Ze najmlajša srednjšolska mladina se danes bori proti komunizmu v šolah, odrasli študentje na okopih domobranskih postojank. Ni pozabilo slovensko dekle na zvestobo Bogu in domovini, stoji trdno zvesta in poštena, trdnost kot marsikateri mož, ki ni vreden tega imena. Očetje in matere se bori zoper komunizem, ko vdira v njihove družine. Strnili so se vsi stanovi, kmetje in izobraženci, delavci in delodajalci so stopili v eno fronto, ki je zdaj kot en sam jeklen zid, ki odbija valove komunističnega sovražstva.

Strnjena obramba proti komunizmu je geslo te ure. Potrebna nam je v tej borbi edinstvo za vsako ceno. Odpasti morajo sebični nagibi, umakniti se morajo osebene koristi; najprej je treba rešiti vero in dom. Ponosni smo lahko, da smo razumeli ključ časa. Ko je papež prvega septembra govoril vsemu svetu, je dejal: »Zvestoba dediščini krščanske civilizacije in nje strnjena obramba proti brezbožnim tokovom sta glavni ključ, ki ne more biti nikdar stavljen pod vidik spremenljivosti.« Zvestoba krščanstvu, veri in krščanski omiki, obramba tega krščanstva proti brezboštvo, to je zapoved te ure. To je edini ključ, ki nam bo odprl vrata v bodočnost, in nobeni čast in nobene razmere nas ne morejo od tega odvleči.

Postaviti smo trden zid proti brezboštvo, vsak poizkus razkroja in sprave je brez pomena. Zvestoba narodu in Bogu nas je povedla v sveti obrambni boj, sovražnik nas bi mogel morda začasnoma preganjati, pridobiti za svoja gesla nikdar. Naše geslo — zvesti do konca, do zmage nad komunističnim brezboštvom.

Zvestoba do konca

Nihče ne sme prelomiti svoje zvestobe, naj rajši zvestoba njega streže, ako je zapisal nek pisatelj v svoji knjigi o krščanstvu. Za katoličana velja zvestoba Bogu in Cerkvi do konca. Naša borba proti komunizmu ni nekaj novega, nekaj, česar poprej ni bilo. Boj proti brezbožnemu komunizmu se je rodil iz naše zvestobe do Boga, do vere in nade.

Zvesti smo morali biti narodu že poprej, zakaj nihče ne postane zvest narodu, v odločilni uri, če je bil poprej vedno strahopetec. Naši dedje so nam narajali kot največjo svetinjo vero v Boga. Pokazali so nam na nebesni svodi, ki se boji nad lepo slovensko zemljo, na zvezde, ki žarijo nad našimi polji, in so nam govorili o Stvarniku vesolstva.

Nismo se oprijeli vere samo kot otroci; z leti je rastle naše spoznanje in v borbi za resnico je rastle naša vera in zrastle je v sveto, trdno in neomajno prepričanje. Zvesti hočemo ostati tej veri v miru in vojski, zvesti Bogu za vsako ceno. Zakaj če smo dobro prejemali iz njegovih rok, zakaj ne bi sprejeli tudi hudega.

Zvesti hočemo biti narodu in domovini. Če smo ljubili svoj narod včeraj, ga bomo tudi danes. Če smo včeraj govorili o delu za narod, hočemo danes delati, čeprav so razmere težje. Kdo bo narod zapustil, ko narod najbolj trpi zaradi divjanja? Kdo bo narod prodal zločencem komunističnega brezboštva zato, ker bi ga bilo strah žrtve in trpljenja? Zvestoba narodu ni igračkjanje z besedami, danes je treba pustiti igrače in dokazati zvestobo v borbi s komunizmom.

To borbo proti komunizmu nam nagaja naša zvestoba. Zvestoba Bogu, veri domovini zahteva, da te dobrine obrambimo. Naša borba ni napadalna, ampak obrambna. Nismo začeli z borbo sami, brez vzroka. Ko smo videli, da je ogrožena naša vera, da je v nevarnosti domovina, smo vstali kot en mož, da se borimo proti komunizmu. Obramba pred brezboštvom je danes življenjskega pomena za vse in za vsakega posameznika. Danes se je neizprosno uresničil Mahničev: Aut — aut. Ali — ali. Ni treh naborov, samo dva sta; eni se branijo pred komunističnim brezboštvom, drugi ga podpirajo.

Komunizmu pomagajo vsi, ki molčijo, ko bi morali govoriti, pa naj bodo to profesorji, učitelji, delodajalci ali zadnji nastavljenici. Komunizmu pomagajo vsi, ki dvomno govorijo o ljubezni, se zavijajo v plašč nevtralnosti, se otrešajo ne ljubih vprašanj. Vsi ti so za komunizem. Samo oni ne pomagajo komunizmu, ki so v resnici izpostavili ves svoj vpliv, svoje moči in vsa razpoložljiva sredstva za to sveto borbo. Jasno je, da ne morejo vsi enako pomagati, toda vsak po svojih močeh mora. Obramba je to in pri obrambi mora vsak pomagati. Nihče ni izvzet. Če se je izognil tej borbi, če pomaga komunizmu. Ni dovolj samo površna obramba, potrebna je strnjena obramba, vsi sloji in vsi stanovi se morajo združiti v tej obrambi. Ko zreli možje trepetajo, kaj bi rekli, da se ne bi kompromitirali, so že naši najmlajši razumeli pomen strnjene borbe proti komunizmu. Ze najmlajša srednjšolska mladina se danes bori proti komunizmu v šolah, odrasli študentje na okopih domobranskih postojank. Ni pozabilo slovensko dekle na zvestobo Bogu in domovini, stoji trdno zvesta in poštena, trdnost kot marsikateri mož, ki ni vreden tega imena. Očetje in matere se bori zoper komunizem, ko vdira v njihove družine. Strnili so se vsi stanovi, kmetje in izobraženci, delavci in delodajalci so stopili v eno fronto, ki je zdaj kot en sam jeklen zid, ki odbija valove komunističnega sovražstva.

Strnjena obramba proti komunizmu je geslo te ure. Potrebna nam je v tej borbi edinstvo za vsako ceno. Odpasti morajo sebični nagibi, umakniti se morajo osebene koristi; najprej je treba rešiti vero in dom. Ponosni smo lahko, da smo razumeli ključ časa. Ko je papež prvega septembra govoril vsemu svetu, je dejal: »Zvestoba dediščini krščanske civilizacije in nje strnjena obramba proti brezbožnim tokovom sta glavni ključ, ki ne more biti nikdar stavljen pod vidik spremenljivosti.« Zvestoba krščanstvu, veri in krščanski omiki, obramba tega krščanstva proti brezboštvo, to je zapoved te ure. To je edini ključ, ki nam bo odprl vrata v bodočnost, in nobeni čast in nobene razmere nas ne morejo od tega odvleči.

Postaviti smo trden zid proti brezboštvo, vsak poizkus razkroja in sprave je brez pomena. Zvestoba narodu in Bogu nas je povedla v sveti obrambni boj, sovražnik nas bi mogel morda začasnoma preganjati, pridobiti za svoja gesla nikdar. Naše geslo — zvesti do konca, do zmage nad komunističnim brezboštvom.

Zvestoba do konca

Nihče ne sme prelomiti svoje zvestobe, naj rajši zvestoba njega streže, ako je zapisal nek pisatelj v svoji knjigi o krščanstvu. Za katoličana velja zvestoba Bogu in Cerkvi do konca. Naša borba proti komunizmu ni nekaj novega, nekaj, česar poprej ni bilo. Boj proti brezbožnemu komunizmu se je rodil iz naše zvestobe do Boga, do vere in nade.

Zvesti smo morali biti narodu že poprej, zakaj nihče ne postane zvest narodu, v odločilni uri, če je bil poprej vedno strahopetec. Naši dedje so nam narajali kot največjo svetinjo vero v Boga. Pokazali so nam na nebesni svodi, ki se boji nad lepo slovensko zemljo, na zvezde, ki žarijo nad našimi polji, in so nam govorili o Stvarniku vesolstva.

Nismo se oprijeli vere samo kot otroci; z leti je rastle naše spoznanje in v borbi za resnico je rastle naša vera in zrastle je v sveto, trdno in neomajno prepričanje. Zvesti hočemo ostati tej veri v miru in vojski, zvesti Bogu za vsako ceno. Zakaj če smo dobro prejemali iz njegovih rok, zakaj ne bi sprejeli tudi hudega.

Zvesti hočemo biti narodu in domovini. Če smo ljubili svoj narod včeraj, ga bomo tudi danes. Če smo včeraj govorili o delu za narod, hočemo danes delati, čeprav so razmere težje. Kdo bo narod zapustil, ko narod najbolj trpi zaradi divjanja? Kdo bo narod prodal zločencem komunističnega brezboštva zato, ker bi ga bilo strah žrtve in trpljenja? Zvestoba narodu ni igračkjanje z besedami, danes je treba pustiti igrače in dokazati zvestobo v borbi s komunizmom.

To borbo proti komunizmu nam nagaja naša zvestoba. Zvestoba Bogu, veri domovini zahteva, da te dobrine obrambimo. Naša borba ni napadalna, ampak obrambna. Nismo začeli z borbo sami, brez vzroka. Ko smo videli, da je ogrožena naša vera, da je v nevarnosti domovina, smo vstali kot en mož, da se borimo proti komunizmu. Obramba pred brezboštvom je danes življenjskega pomena za vse in za vsakega posameznika. Danes se je neizprosno uresničil Mahničev: Aut — aut. Ali — ali. Ni treh naborov, samo dva sta; eni se branijo pred komunističnim brezboštvom, drugi ga podpirajo.

Komunizmu pomagajo vsi, ki molčijo, ko bi morali govoriti, pa naj bodo to profesorji, učitelji, delodajalci ali zadnji nastavljenici. Komunizmu pomagajo vsi, ki dvomno govorijo o ljubezni, se zavijajo v plašč nevtralnosti, se otrešajo ne ljubih vprašanj. Vsi ti so za komunizem. Samo oni ne pomagajo komunizmu, ki so v resnici izpostavili ves svoj vpliv, svoje moči in vsa razpoložljiva sredstva za to sveto borbo. Jasno je, da ne morejo vsi enako pomagati, toda vsak po svojih močeh mora. Obramba je to in pri obrambi mora vsak pomagati. Nihče ni izvzet. Če se je izognil tej borbi, če pomaga komunizmu. Ni dovolj samo površna obramba, potrebna je strnjena obramba, vsi sloji in vsi stanovi se morajo združiti v tej obrambi. Ko zreli možje trepetajo, kaj bi rekli, da se ne bi kompromitirali, so že naši najmlajši razumeli pomen strnjene borbe proti komunizmu. Ze najmlajša srednjšolska mladina se danes bori proti komunizmu v šolah, odrasli študentje na okopih domobranskih postojank. Ni pozabilo slovensko dekle na zvestobo Bogu in domovini, stoji trdno zvesta in poštena, trdnost kot marsikateri mož, ki ni vreden tega imena. Očetje in matere se bori zoper komunizem, ko vdira v njihove družine. Strnili so se vsi stanovi, kmetje in izobraženci, delavci in delodajalci so stopili v eno fronto, ki je zdaj kot en sam jeklen zid, ki odbija valove komunističnega sovražstva.

Strnjena obramba proti komunizmu je geslo te ure. Potrebna nam je v tej borbi edinstvo za vsako ceno. Odpasti morajo sebični nagibi, umakniti se morajo osebene koristi; najprej je treba rešiti vero in dom. Ponosni smo lahko, da smo razumeli ključ časa. Ko je papež prvega septembra govoril vsemu svetu, je dejal: »Zvestoba dediščini krščanske civilizacije in nje strnjena obramba proti brezbožnim tokovom sta glavni ključ, ki ne more biti nikdar stavljen pod vidik spremenljivosti.« Zvestoba krščanstvu, veri in krščanski omiki, obramba tega krščanstva proti brezboštvo, to je zapoved te ure. To je edini ključ, ki nam bo odprl vrata v bodočnost, in nobeni čast in nobene razmere nas ne morejo od tega odvleči.

Postaviti smo trden zid proti brezboštvo, vsak poizkus razkroja in sprave je brez pomena. Zvestoba narodu in Bogu nas je povedla v sveti obrambni boj, sovražnik nas bi mogel morda začasnoma preganjati, pridobiti za svoja gesla nikdar. Naše geslo — zvesti do konca, do zmage nad komunističnim brezboštvom.

Zvestoba do konca

Nihče ne sme prelomiti svoje zvestobe, naj rajši zvestoba njega streže, ako je zapisal nek pisatelj v svoji knjigi o krščanstvu. Za katoličana velja zvestoba Bogu in Cerkvi do konca. Naša borba proti komunizmu ni nekaj novega, nekaj, česar poprej ni bilo. Boj proti brezbožnemu komunizmu se je rodil iz naše zvestobe do Boga, do vere in nade.

Zvesti smo morali biti narodu že poprej, zakaj nihče ne postane zvest narodu, v odločilni uri, če je bil poprej vedno strahopetec. Naši dedje so nam narajali kot največjo svetinjo vero v Boga. Pokazali so nam na nebesni svodi, ki se boji nad lepo slovensko zemljo, na zvezde, ki žarijo nad našimi polji, in so nam govorili o Stvarniku vesolstva.

Nismo se oprijeli vere samo kot otroci; z leti je rastle naše spoznanje in v borbi za resnico je rastle naša vera in zrastle je v sveto, trdno in neomajno prepričanje. Zvesti hočemo ostati tej veri v miru in vojski, zvesti Bogu za vsako ceno. Zakaj če smo dobro prejemali iz njegovih rok, zakaj ne bi sprejeli tudi hudega.

Zvesti hočemo biti narodu in domovini. Če smo ljubili svoj narod včeraj, ga bomo tudi danes. Če smo včeraj govorili o delu za narod, hočemo danes delati, čeprav so razmere težje. Kdo bo narod zapustil, ko narod najbolj trpi zaradi divjanja? Kdo bo narod prodal zločencem komunističnega brezboštva zato, ker bi ga bilo strah žrtve in trpljenja? Zvestoba narodu ni igračkjanje z besedami, danes je treba pustiti igrače in dokazati zvestobo v borbi s komunizmom.

To borbo proti komunizmu nam nagaja naša zvestoba. Zvestoba Bogu, veri domovini zahteva, da te dobrine obrambimo. Naša borba ni napadalna, ampak obrambna. Nismo začeli z borbo sami, brez vzroka. Ko smo videli, da je ogrožena naša vera, da je v nevarnosti domovina, smo vstali kot en mož, da se borimo proti komunizmu. Obramba pred brezboštvom je danes življenjskega pomena za vse in za vsakega posameznika. Danes se je neizprosno uresničil Mahničev: Aut — aut. Ali — ali. Ni treh naborov, samo dva sta; eni se branijo pred komunističnim brezboštvom, drugi ga podpirajo.

Komunizmu pomagajo vsi, ki molčijo, ko bi morali govoriti, pa naj bodo to profesorji, učitelji, delodajalci ali zadnji nastavljenici. Komunizmu pomagajo vsi, ki dvomno govorijo o ljubezni, se zavijajo v plašč nevtralnosti, se otrešajo ne ljubih vprašanj. Vsi ti so za komunizem. Samo oni ne pomagajo komunizmu, ki so v resnici izpostavili ves svoj vpliv, svoje moči in vsa razpoložljiva sredstva za to sveto borbo. Jasno je, da ne morejo vsi enako pomagati, toda vsak po svojih močeh mora. Obramba je to in pri obrambi mora vsak pomagati. Nihče ni izvzet. Če se je izognil tej borbi, če pomaga komunizmu. Ni dovolj samo površna obramba, potrebna je strnjena obramba, vsi sloji in vsi stanovi se morajo združiti v tej obrambi. Ko zreli možje trepetajo, kaj bi rekli, da se ne bi kompromitirali, so že naši najmlajši razumeli pomen strnjene borbe proti komunizmu. Ze najmlajša srednjšolska mladina se danes bori proti komunizmu v šolah, odrasli študentje na okopih domobranskih postojank. Ni pozabilo slovensko dekle na zvestobo Bogu in domovini, stoji trdno zvesta in poštena, trdnost kot marsikateri mož, ki ni vreden tega imena. Očetje in matere se bori zoper komunizem, ko vdira v njihove družine. Strnili so se vsi stanovi, kmetje in izobraženci, delavci in delodajalci so stopili v eno fronto, ki je zdaj kot en sam jeklen zid, ki odbija valove komunističnega sovražstva.

Strnjena obramba proti komunizmu je geslo te ure. Potrebna nam je v tej borbi edinstvo za vsako ceno. Odpasti morajo sebični nagibi, umakniti se morajo osebene koristi; najprej je treba rešiti vero in dom. Ponosni smo lahko, da smo razumeli ključ časa. Ko je papež prvega septembra govoril vsemu svetu, je dejal: »Zvestoba dediščini krščanske civilizacije in nje strnjena obramba proti brezbožnim tokovom sta glavni ključ, ki ne more biti nikdar stavljen pod vidik spremenljivosti.« Zvestoba krščanstvu, veri in krščanski omiki, obramba tega krščanstva proti brezboštvo, to je zapoved te ure. To je edini ključ, ki nam bo odprl vrata v bodočnost, in nobeni čast in nobene razmere nas ne morejo od tega odvleči.

Postaviti smo trden zid proti brezboštvo, vsak poizkus razkroja in sprave je brez pomena. Zvestoba narodu in Bogu nas je povedla v sveti obrambni boj, sovražnik nas bi mogel morda začasnoma preganjati, pridobiti za svoja gesla nikdar. Naše geslo — zvesti do konca, do zmage nad komunističnim brezboštvom.

KULTURNI OBZORNIK

I. sinfonični koncert

Dejstvo, da se je letošnji prvi sinfonični koncert vršil takoj v začetku sezone, to še pred odprtjem Opere in pred drugimi drobnejšimi koncerti, ki so navadno napravili uvod v glasbeno sezono, nam daje upanje, da bodo letošnji sinfonični koncerti še dokaj številnejši kot so bili lanskali ali predlanskali. Zljela številnih poslušalcev je, da bi jih presegli tudi po kvaliteti. Številne izvedbe in že vnaprej zasedena dvorana niso vedno okolščine, ki bi pozitivno vplivale na dvig nivoja koncertov; včasih vnesejo v izvedbo celó ohlapnost; namesto da bi se kvaliteta izvajanja od koncerta do koncerta dvigala, se javlja v izvedbi zastoj, če ne celo nazadovanje.

Prerokovanje je navadno nehalna zadeva, zato se ga tudi ob tej priliki vzdržimo; pogledimo rajši, kaj nam je ta koncert nudil in kako je bil spored izvajanja. Sestava sporeda je bila kaj pestrá. Poleg Beethovneve uverture »Coriolanc« smo slišali Borodinovo II. sinfonijo v h-molu, za njo Wagnerjev bakanal iz opere »Tannhäuser«, ki je zaključil prvi del sporeda. Drugi del je imel nekaj programski značaj, prilagojen letnemu času; v tem delu smo slišali Dvořákovu uverturo »V prirodi«, Lajovečovo lirčno sinfonično pesnitev »Pesem jesen« in Griegovo koncertno uverturo »V jeseni«. Kar takoj omenim, da se nam ni zdelo

odveč, da smo Lajovečovo skladbo, ki je bila v zadnjih letih že nekajkrat na sporedu, ponovno slišali. Obratno: vodstvo sporeda naj bi vpoštovalo, da nam tudi domače skladbe šele po večkratnem poslušanju postanejo v resnici bolj domače. Pogubno načelo, najbrž naš ljubljanski specifikum, da je z enkratno izvedbo skladbe (ne mislim nvo sinfonične) opravičena kulturna dolžnost, naj enkrat za vselej izgine iz našega koncertnega življenja! Še to misel naj izrečem ob primerjavi skoraj istoimenske Lajovečove in Griegove skladbe: med obema je bila na prvi pogled opazna osupljiva razlika v izrazu. Pri Lajovicu noko težko nastrojenje, polno očitnih spominov; nasičeno vzdušje, le redkeje pomešano s svetlimi barvami, ki meji skoraj že na resignacijo; pri severnjaku Griegu nepričakovan optimizem in veselje do življenja tudi v jesenskem razpoloženju. Ali je, čeprav bi skoraj obratno pričakovali, severnjaška jesen (če hočete: njej odgovarjajoča življenjska doba) v takem nasprotju z našo bolj južnjaško, ali je naš način izražanja in sploh ves naš značaj bolj v pesimizem usmerjen?

Izvedba, ki je jo vodil stari dirigent za to priliko povečanega radijskega orkestra, Drago M. Sijance, je bila pri večini skladb zelo dobra. Le osrednje skladbe sporeda, Borodinove sinfonije, ne bi mogli v tem oziru brez pridržka pohvaliti. Morda delo samo, ki so zanj

v večini stavkov značilni kratki, odsekani, v hitrih preskokih v razne instrumentalne skupine prehajajoči motivi, orkestru ne odgovarja v toliki meri kot skladbe širokega, spevnega značaja; pri skrbni pripravi, ki jo tako delo vsakega zahteva, se bodo dali taki nedostatki izr

Drugi gospodinjski tečaj kmečkih deklet

Ljubljana, 27. sept. Danes se je zaključil drugi Pokrajinski kmetijsko-gospodinjski tečaj, ki so se ga udeleževala kmečka dekleta. Ob zaključku so bili navzoči poleg deklet, ki so obiskovala tečaj, zastopnik šefa Pokrajinske uprave načelnik Kmetijskega oddelka g. inž. Podgornik, predsednik Kmetijske zbornice g. Perčič, višji šolski svetnik načelnik g. Krolj in predsednik odbora za dolga, notranjske in belokranjske begunce g. svetnik Škulj.

Naša kmečka dekleta, ki so morala zapustiti svoje domove, v Ljubljani ne počivajo, ampak hočejo tudi čas svojega izgnanstva dobro izkoristiti.

Po poročilu voditeljice je spregovorila tečajnica Virant Ana, ki je poudarila naloge kmečkih gospodinj. Tečajnica Obreza Ana pa se je v lepih besedah zahvalila gospodom in ustanovam, ki so omogočile tudi ta drugi gospodinjski tečaj.

Predsednik Kmetijske zbornice g. Perčič je nato razdelil spričevala in poudaril, da mora slovenska gospodinja postaviti Boga na prvo mesto ter vzgajati proti preklujanju, pijančevanju, razuzdanosti in prepričanju. Saj drži žena tri vogle pri hiši.

Načelnik Kmetijskega oddelka Pokrajinske uprave g. inž. Podgornik je v prvi vrsti izrazil zahvalo gospodu prezidentu Pokrajinske uprave, ki ima večno odprte roke za kmeta. Prav tako se je zahvalil g. svetniku Škulju, ki se povsod trudi, da bi pomagal kmečkim beguncem, in gospodu predsedniku Kmetijske zbornice.

Za zaključek je spregovoril dekletom g. predsednik Škulj.

Vesela dekliska pesem narodnih pesmi Slovenka sem in Oj tam za goro je končala zaključek lepo uspelega tečaja.

Dete najde svojo mater, ko zapusti njeno naročje. (Tagore.)

Koledar
Četrtek, 28. kimovec: Vencelav, kralj in mučenec; Loba, devica; Evtolija, dov.
Petek, 29. kimovec: Mihael, nadangel; Gedulija, mučenec; Plavt, mučenec.

Kino Matica
»Kile dolžnosti« ob 16 in 19.
Kino Union
»Nasvidenje Franciška« ob 16 in 19.15.

Kino Sloga
»Moj ljubi Avguštin« ob 16 in 19.

Lekarniška služba
Nočno službo imajo lekarnarji: mr. Sušnik, Marija trg 5; mr. Deu, Gosposvetska cesta 4, in mr. Bohinec, Rimska cesta 31.

Za Socialno pomoč

Iz pisarne odbora za Socialno pomoč smo prejeli: Za poškodovance od bombnih napadov v Borovnici so darovali: Nemenz Viljem 1500 lir; dr. Tavčar Ivan 1000 lir; Sežun Bogdan in žena v počastitev spomina pok. Goedererja Ivana 300 lir, in otroci iz Zelene jame od svoje prireditve 65 lir.

Dramsko gledališče

Nedelja, 1. oktobra, ob 18: »Jakob Ruda«.
Premiera. Otvoritev predstava. Izven.
Ker veliko število gledalških obiskovalcev, ki so se želeli abonirati za sezono 1944-1945, zaradi ogromnega odziva abonentov ni dobilo sedev, se je uprava odločila, da razpiše zopet Premierski abonma. Vsem abonentom lanskega abonmana »red prvi« bodo njihovi lanski sedeži rezervirani danes, v četrtek, 28. in jutri, v petek, 29. t. m., ob 17. Kdor od teh abonentov želi dobiti svoj lanski sedež v Premierskem abonmaju, pa si je letos že zagotovil sedež v kakem drugem redu abonmaja, ima možnost do petka do 17. zamenjati svoj sedaj zagotovljen sedež za sedež v Premierskem abonmaju. Vse letošnje primere bodo odigrane za abonentne Premierskega abonmaja, izvzeta je samo otvoritvena dramska predstava v nedeljo, 1. oktobra, ki bo izven. Za Premierski abonma bodo eene »vziveane. Vpisovanje v več dramskega gledališča od 10-12 in od 15-17.

Pregled prijavljenecv za halatno šolo bo v Operi v soboto, 30. t. m., ob 8. Prijavitelci naj prinesejo s seboj dijaško knjižico, kopalno ali deklice lahno poletno obleko.

»Oddajalška skupina Jedrskih primorje« RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za 28. september:
V Poročilu v nemščini — 7.10 Jutranji pozdrav, vmes 7.30 Poročila v slovenščini — 7.50 Prenos osrednjega nemškega sporeda: Jutranji koncert — 9 Poročila v nemščini — 12 Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini, napoved sporeda — 12.50 Salonski orkester vodi A. Dermelj — 14 Poročila v nemščini — 14.15 Prenos osrednjega nemškega sporeda: Od dveh do treh, glasbeni meš — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Dunajski sklad — 18 Tam gori na gorah — 18.45 Narodopisno predavanje, Boris Orel: Krstni in predkrstni običaji — 19 Kmečki ples — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Prenos aktualnega predavanja — 20 Poročila v nemščini — 20.15 Prenos osrednjega nemškega sporeda: Kako vam ugaja — 21.15 Narodne napovedi izvajajo radijski orkester pod vodstvom D. M. Sijanca — 22 Poročila v nemščini, napoved sporeda — 22.15 Malo kramljanja, malo plesanja, plesni orkester vodi D. Prevorsek — 23 Prenos osrednjega nemškega sporeda.

grobu ganljivo poslovlil od njega z besedami, ki so segale vsem v srce.

Ohranili ga bomo vsi, zlasti pa naši mladi fantje in moške v častnem spominu, kot vzgled v boju proti komunizmu in za svobodo naroda. Tvoje mučenštvo — to trdno upamo iz dna duše — bo Vsemogočni sprejel kot žrtev za spreobrnjenje vseh onih, ki še ne morejo priti do pravega spoznanja.

Tebi, dragi Jernej, naj podeli Oni, ki te je poklical k sebi, večno plačilo v nebesih. Sorodnikom pa, ki za teboj žalujejo, naj da tolažbe!

Poročnik Petrič se je ob njegovem

slana. K vpisu mora prinesiti vsak učenec lanske spričevalo, učenec, ki vstopijo v prvi razred kot novinci pa naj prinesejo spričevalo ljudske šole s potrdilom o uspešnem opravljenem sprejemnem izpitu in rojstni list. Rojstni list morajo prinesiti tudi učenci, ki pridejo z drugih zavodov. Vsi učenci, razen onih, v katerih družinah so je rodilo 7 ali več otrok, prinesejo davčno potrdilo. Če plačujejo starši samo učbeniški davek, mora biti na davčnem potrdilu od davkoplačevalca lastnoročno podpisana izjava, da plačujejo samo učbeniški davek in nima nobene druge imovine odnošnega dohodka, ki bi bil obdavčen. Nadalje naj prinese vsi učenci, ki imajo pravico do oprostitve kolnine, dokumente, na osnovi katerih morajo biti oproščeni kolnine in vplane takse, torej: potrdilo, da je ose invalid, rodbinski polo, ubožni list. Vsek učenec mora pri vpisu predložiti dve prijavi, podpisani od staršev, izmed katerih je ena kolkovana s kolnikom za 20 lir, ako učenec ni kot sin invalida ali kot član mnogostevilne družine (nad 5 otrok) oproščen na polovico ali v celoti kolnine. Kdor ima več otrok v šoli, kjer se plačuje kolnina, naj priloži še izjavo, da je starševskega ali vpisal v višji razred ali višji zavod in naj se torej mlajšemu sinu odmeri polovična kolnina. — Ravnateljstvo.

Ravnateljstvo IV. moške realne gimnazije v Ljubljani obvešča vse učence, ki se nameravajo vpisati na ta zavod, da bo začela šolska masa dne 12. oktobra ob 8 v cerkvi sv. Cirila in Metoda. — Lanski učenci 1. in 2. razreda so pozivajo, da pridejo k povelji vni slededne dneve: v petek, dne 29. septembra, v soboto 30. septembra, v sredo 4. oktobra in v četrtek 5. oktobra, vsakokrat ob 9. Pevske vaje se bodo vršile v II. nadstropju uršulinske meščanske šole v učilnici 2.b razreda. — Ravnateljstvo.

I. deška ljudska šola na Ledini. K vpisovanju, ki bo v četrtek, 28., in v petek, 29. t. m., od 8-10, naj pridejo vsi učenci v spremstvu staršev ali njih namestnikov, da se pogovorimo o stanju otroka in tudi o socialnem stanju družine. Istočasno se bo tudi vpisovalo, kdo izmed vpisanih je potreben, da bi obhodoval v šolski kuhinji, zato naj ne pride noben učenec sam k vpisu. — Upraviteljstvo.

Na III. moški realni gimnaziji v Ljubljani (Bešigrad) bo vpisovanje učencev za I. razred dne 2. oktobra od 8-12, v I. nadstropju uršulinske meščanske šole (vhod iz Nunske ulice). Lanski učenci se bodo vpisovali v II.-VIII. razred dne 3. oktobra od 8-11 v lanskim učilnicah. Učenci iz drugih zavodov se bodo vpisovali dne 4. oktobra dopoldne in zamudniki iz opravičenega vzroka 5. in 6. oktobra dopoldne. Za vpis je potrebna izpolnjena prijava, kolkovana s 20 lirami (tikovina se dobi v Pokrajinski šolski založbi v Slomškovi ulici), letno spričevalo, davčno potrdilo in za prvoletno rojstni list in krstni list. Natančnejša navodila so nabita v večji uršulinske šole in pred pisarno za Bešigradom. — Ravnateljstvo.

Vpisovanje na IV. moški realni gimnaziji za šolsko leto 1944-45 bo po temle redu: v ponedeljek, 2. oktobra, od 8-11.30 za prvošolce novince v pisarni na portu uršulinskega samostana, v torek, 3. oktobra, od 8 do 11.30 za lanske učence od 1.-8. razreda v sobah II. nadstropja uršulinske meščanske šole, v sredo, 4. oktobra, od 8-11.30 za učence s tujih zavodov v pisarni na portu uršulinskega samostana, v četrtek, 5. oktobra, in v petek, 6. oktobra, od 8-11.30 za zamudnike v pisarni na portu uršulinskega samo-

Knjižna tombola

v korist Zimske pomoči

Zimska pomoč vabi vse prebivalstvo, da se udeleži v največjem številu knjižne tombole v korist Zimske pomoči.

Tombolske tablice so po 20 lir.

Knjižna tombola bo imela naslednje dobiteke:

- a) 100 dvojke; vsaka dvojka dobi 8 knjige in 150 lir za nakup knjig;
- b) 70 trojke; vsaka trojka dobi 4 knjige in 200 lir;
- c) 40 četverke; vsaka četverka dobi 5 knjig in 300 lir;
- d) 20 petorice; vsaka petorica dobi 6 knjig in 500 lir.

Katere knjige boste dobili, je razvidno iz prospektov, ki vam jih bodo ponudili prodajalci.

Tombola dobi poleg knjig še enega izmed spodaj določenih zneskov kot dodatni dobitek za nakup knjig:

- I. tombola 10.000 lir, II. tombola 6000 lir, III. tombola 4000 lir, IV. tombola 3000 lir, V. tombola 2000 lir, VI., VII., VIII., IX. in X. po 1000 lir.

Številke bomo žrebali po naslednjem redu:

- v nedeljo, 15. oktobra, za dvojke;
- v ponedeljek, 16. oktobra, za trojke;
- v torek, 17. oktobra, za četverke;
- v sredo, 18. oktobra, za petorice;
- v četrtek, 19. oktobra, za tombole.

Lastnik tombolske tablice, ki je zadel kak dobitek, n. pr. dvojko, ne sme dalje igrati, temveč mora dobitek takoj v naslednjih dneh po izrebanju dvojke dvigniti v pisarni Zimske pomoči; to velja tudi za trojke, četverke in petorice.

Vodstvo tombole bo vestno beležilo, katere tablice so zadele posamezne dobiteke.

Vsi dobitekni tombole bodo poklicani v nedeljo, 22. oktobra, ob 10 dopoldne v pisarno Zimske pomoči, da bodo žrebali, kateri tombolski dobitek jim pripada poleg knjig, ki so določene za tombolo. Ta denar jim bo takoj izplačan in si bodo mogli nadaljnje knjige kupiti po prosti izbiri v poljubni knjigarni. Zunanji dobitekni tombole morejo pooblašiti kakega znanca, da žreba zanje, če ne, bo žrebal zanje uradnik Zimske pomoči in bo znesek shranjen v pisarni.

Nedvigljeni dobitekni bodo čakali lastnika še mesec dni po končanem žrebanju.

Tombolske tablice dobite pri pooblaščenih prodajalci in v pisarni Zimske pomoči v Gradišču 4.

O poteku igre vas bomo sproti obveščali v dnevnem časopisu.

V Ljubljani, 25. sept. 1944.

Predsednik Zimske pomoči:

Narte Velikonja, l. r.

Zatamnitev do nove odredbe od 8 zvečer do 6 zjutraj

Program četrtega letnika »Slovenčeve knjižnice«

je tako pester in tako izbran, da bo sleherni knjiga v okras vsaki knjižnici. Clovek pričakuje od knjige dvojce: užitek in plemenitost. Izbirali smo in upamo, da smo združili obe zahtevi. Ni ga človeka, ki bi vsaj včasih ne zahrepenel v mirno lepoto globoko pisane knjige, ki nas za nekaj ur ponese v svet, ki si ga v trpljenju velikokrat sami ustvarjamo! — Lepa knjiga je kot ljubeč dom.

Pomislite na to in postanite naročnik »SLOVENEČEVE KNJIŽNICE«!

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapiskih

Kislo zelje, paradižniki in jabolka

Vodnikov živilski trg je dober teden pogrešal kislo zelje, ki so ga poprej prodajali zeljarji navadno ob sredah in sobotah. Maksimalna cena je bila določena na 5 lir kg. Gospodinjce so vsak dan stikale, da bi kje dobile kislo zelje, zama. Sedaj so določili najvišjo ceno na 6.80 lir kilogram. In v torek je bilo zelje na trgu še naprodaj. V sredo se je pojavilo na trgu še več prodajalk, ki so imele več sodov zelja in ga hitro prodale. — Zeleni paradižniki so bili na tržni dan v obilici vsem gospodinjstvom na izbiro. Gojitelji paradižnikov so se v torek, ko je nastopilo po deževju lepo vreme, požurili, da so pobrali s svojih paradižniških nasadov vse še dobre, dasi zelene plodove. Mnogi so jih shranili v tople prostore, kjer bodo počasi dozorevali. Drugi so jih pripeljali na trg, da jih spravijo v denar. — Tretja zanimivost na trgu so bila jabolka. Vsi branjevcv so jih prodajali, toda na odrezke za mladino do 18. leta starosti. Nakup jabolko se je na trgu sprva razvijal bolj počasi. — Na trgu je bilo dalje mnogo jesenske endivije. Tak je bil živilski trg prvo jesensko sredo v četrtem vojnem letu.

Ob devetdesetem letalskem alarmu

Sirena, ki z ljubljanskega gradu nanažanja dolet angloameriški letal, bližajočih se mestu, je v torek ob 21.35 dala predpisani znak za letalski alarm, ki je trajal do 22.49. Bil je to v tem letu po uradnih zapiskih že 90. alarm. Od 6. aprila 1942, ko smo doživeli prvi alarm, pa že 110. Torkov nočni alarm je poučil ljubljanske prebivalstvo, kako mora biti tudi ponoči pripravljeno na vse eventualnosti in se pripraviti za še resnejše dneve. Bodimo budni in previdni! — Dasi Ljubljana še ni doživela hujših letalskih katastrof, vendar moramo tem alarmom pripisati v breme veliko poslovno-gospodarsko škodo. Bilo je letos, kakor omenjeno, že 90 alarmov. Nekateri so bili kratkotrajni, drugi pa so trajali po več ur, navadno povprečno najmanj po 2 uri, torej letos že do 180 alarmnih ur. Mnogi so izražali po približnostem račun, da je gospodarska Ljubljana utrpela vsako alarmno uro najmanj do 250.000 lir škode na raznih poslovnih in gospodarskih izgubah. V 180 alarmnih urah je torej Ljubljana že utrpela do 45 milijonov lir škode in izgube.

Brabne novice

Slovesna sv. maša zadušnica za pokojne predsednike Elizabetne konferenice Marijina, ga Oznanjenja go. Osana bo v soboto, 30. t. m., ob 7.

Škofijska dobrodelna pisarnica, Miklošičeva cesta 7, sporoča, da se izplačevanje rednih mesečnih podpor za mesec oktober vršilo slededne dneve in v naslednjem roku: 30. septembra za dijake in učence; 2. oktobra za ostale podpirance od A—G; 3. oktobra H—K; 4. oktobra L—R; 5. oktobra S—Z. Prinešite s seboj podporne knjižice! Nove prošnje se te dni ne sprejema! Za begunce bo pisarna od 2.—5. oktobra zaprta.

Zene in materel Naša skupna mesečna molitvena ura bo danes, v četrtek, 28. t. m., ob 16 v stolnici pri Mariji Pomagaj. Pridite vse, da v skupni molitvi izprosimo bogo usmiljenje našemu narodu, Molite bomo knjižice Fr. Jaklič: Ura čiščenja, ki je pravkar izšla v Mladinski založbi. Knjižica bo naprodaj pri cerkvenih vratih.

Obvestila Prevoda na 5. strani

V svetlišču av. Terezije na Kodeljevem se začne v petek, 29. oktobra, devetdesetletni kot priprava na praznik Male Osvetke, ki ga bomo obhajali drugo nedeljo, 8. oktobra. Vsako jutro bo ob 6 sv. maša s petjem in blagoslovom na koncu, Zvečer ob 19.30 liturgija in blagoslov. V petek bo imel govor g. kanonik Frano Koretič, v soboto g. dr. Srečko Zemljan, v nedeljo ob 16 g. dr. Vilko Fajdiga. Na praznik, dne 8. oktobra, ob 8 slovesna služba božja, ki jo bo opravil g. kanonik Anton Vovk. Ob 16 bo govoril prevzr. g. škof dr. Gregorij Rožman, zatem bodo liturgija in blagoslov. Vse častilce av. Male Terezije vabimo k slovesnostim na njen praznik in k devetdesetletni, ki jo hromo opravljali s posebnim namenom za trajen in pravičen mir.

Duhovne vaje za duhovnike. — Zadnji skupni tečaj se vrši od 2.—6. oktobra. Po tečaju so razvidni v Škofijem letu od 13. maja str. 44. Prosimo takojšnjih prijav zaradi omejenega razpoložljivega prostora. — Vodstvo.

Gg. kateheti ljubljanskih srednjih, meš. školskih in ljudskih šol se vabijo, da se udeležijo za pričetek novega šolskega leta sv. maše, ki jo bo opravil v soboto, 30. septembra, ob 8 v aložijevski kapeli prevzvišen gospod Ordinarij. Po sv. maši se pokliče av. Duha. — Nadzornika za verouk.

Vpisovanje v trgovsko učilišče »Christofor vni zavod«, Ljubljana, Domobranska 1, za Enoletni trgovski tečaj in Višji trgovski tečaj se vrši dnevno dopol. in pop. Pričetek pouka 9. oktobra. Na razpolago prospekti! — Ravnateljstvo.

Formice pastile za desinfekcijo ust in grla dobite v lekarnah.

Bele vrtnice — Sestra Dragica — so doblj v upravi Vigredi, Slomškova 1.

POIZVEDOVANJA

Najdena je bila denarnica z vsoto 35 Kdor jo je izgubil, jo dobi v upravi »Slovenec«.

Naznanila ljubljanskih šolskih zavodov

Liechtenurnov zavod. Naknadno vpisovanje v ljudsko šolo bo 28. septembra od 8-12. 2. oktobra ob 8 šolska sv. maša v domači kapeli, 3. oktobra roden pouk.

Marijanišče. Deška ljudska šola v Marijanišču ima v torek, 3. oktobra, ob 8 šolsko mašo. Notranji gojenici naj pridejo v ponedeljek, 2. oktobra, v zavod.

Na vnanji uršulinski ljudski šoli bo vpisovanje v četrtek, petek in soboto (28., 29. in 30. septembra) od 8-11. V prvi razred se vpisujejo deklice, ki bodo do 31. decembra dopolnile 6 let. Starši predlože družinsko knjižico ali krstni list in potrdilo o cepljenju proti kozam in davici. Učenke za drugi in naslednje razrede prinese s seboj sadnje šolske spričevalo. Začetna služba božja bo v ponedeljek, 2. oktobra, ob 8, v torek, 3. oktobra roden šolski pouk. — Upraviteljstvo.

Na uršulinski realni gimnaziji bo vpisovanje 2., 3. in 4. oktobra od 8-12. Kolikor mogoče naj pridejo stare učenke takoj prvi dan. Za učenke iz drugih zavodov je vpisovanje 4. oktobra.

Na uršulinski meščanski šoli bo vpisovanje 2., 3. in 4. oktobra od 8-12. V I. razred se sprejemajo učenke, ki so dovršile 4. razred ljudske šole ali kak razred višje ljudske šole. Vsa učenka naj prinese k vpisovanju sadnje šolske spričevalo. Davčnega potrdila ni treba. Pouk prične 12. oktobra.

Na III. deški ljudski šoli v Ljubljani — Vrtače bo vpisovanje učencev v četrtek, 28., in v petek, 29. septembra, od 8-10 v vnanji uršulinski šoli v Nunske ulici. Začetna sv. maša bo v ponedeljek, 2. oktobra, ob 8.30 v uršulinski cerkvi. V torek, 3. oktobra, pa se prične redni pouk.

Na IV. deški ljudski šoli v Ljubljani — Vrtiči bo vpisovanje učencev v četrtek, 28., in v petek, 29. septembra, od 8-10 v vnanji uršulinski šoli v Nunske ulici. Začetna sv. maša bo v ponedeljek, 2. oktobra, ob 8.30 v uršulinski cerkvi. V torek, 3. oktobra, pa se prične redni pouk.

Na V. deški ljudski šoli v Ljubljani — Vrtiči bo vpisovanje učencev v četrtek, 28., in v petek, 29. septembra, od 8-10 v vnanji uršulinski šoli v Nunske ulici. Začetna sv. maša bo v ponedeljek, 2. oktobra, ob 8.30 v uršulinski cerkvi. V torek, 3. oktobra, pa se prične redni pouk.

Na VI. deški ljudski šoli v Ljubljani — Vrtiči bo vpisovanje učencev v četrtek, 28., in v petek, 29. septembra, od 8-10 v vnanji uršulinski šoli v Nunske ulici. Začetna sv. maša bo v ponedeljek, 2. oktobra, ob 8.30 v uršulinski cerkvi. V torek, 3. oktobra, pa se prične redni pouk.

Na VII. deški ljudski šoli v Ljubljani — Vrtiči bo vpisovanje učencev v četrtek, 28., in v petek, 29. septembra, od 8-10 v vnanji uršulinski šoli v Nunske ulici. Začetna sv. maša bo v ponedeljek, 2. oktobra, ob 8.30 v uršulinski cerkvi. V torek, 3. oktobra, pa se prične redni pouk.

Zatamnitev do nove odredbe od 8 zvečer do 6 zjutraj

ZNAKI za letalske alarme

Odslej veljajo novi znaki za letalske alarme in je prav, če si vsi dobro zapomnimo, kakšni so in kaj pomenijo.

Javno protiletalsko svarilo

Prvi znak je »javno protiletalsko svarilo«. Ta znak je sestavljen iz treh enakih zvokov, ki so prekinjeni s pet sekundi in si v 15 sekund trajajočih sekund trajajočimi premori. Grafično obliko to prikazemo takole:

Protiletalski alarm

Znak protiletalskega alarma je ostal nespremenjen, minuto trajajoči, pojema- oči in naraščajoči glas sirene. Grafič- no bi ga lahko prikazali takole:

Prestanek protiletalskega svarila

Prav takšen kakor javno protiletal- sko svarilo. Grafično:

Prestanek nevarnosti

Znak sirene, ki tuli dve minuti ne- netrgoma in enakomerno, torej gra- fično:

Javno protiletalsko svarilo ne pre- naja rednega poslovanja. Električna j- stna železnica bo vozila naprej. Pre- jivalstvo bo po svoji presoji lahko opo- stevalo protiletalska zaščitna navi- gla, ki so obvezna za čas letalskega j- arma. Jasno pa mora biti vsakomur, a se je treba umakniti v zaklonišča j- kaj, ko zasllišmo približevanje letal. j- času, ko je predpisana zatemnitev, e takoj ukinejo vse olajšave glede j- temnitve in električna cestna želez- j- nica mora v tem primeru ustaviti obra- j- vanje.

Javno protiletalsko ava- j- lo namreč naznanja, da se sicer j- hajajo posamezna sovražna letala j- na območju, ki pripada skupnemu opo- j- rilnemu ozemlju, da pa še ni nevar- j- nosti za velik letalski napad. Zato bi e celo moglo zgoditi, da bi ponekod j- adle posamezne bombe in da bi po- j- kod tudi začelo streljati protiletalsko j- pništvo.

Ko pa je dan znak za protiletalski j- arm, naj sleherni upošteva, da je j- eba ukreniti vse, kar je potrebno, da e zavarujemo pred pravim napadom j- likega števila bombnikov. Vsi mora- j- o čim hitreje pihotiti v zaklonišča. j- lor se bo tudi po danem protiletal- j- nem alarmu vedel lahkomišlno, bo j- eno ogrožal lastno življenje in svoje j- linje. Na to dejstvo še posebej opo- j- rjamo!

STRTI OD NEIZMERNE ZALO- STI NAZNANJAMO ZALOSTNO VEST, DA NAS JE PO KRATKI IN MUČNI BOLEZNI V SOBOTO, DNE 23. SEPT. ZA VEDNO ZAPUSTILA NASH NEPOZAB- NA ZENA, MATI, HČERKA, SE- STRA IN SVAKINJA, GOSPA

AMALIJA PEČEK roj. JENKO

NJENI ZEMSKI OSTANKI PO- CIVAJO NA FARNEM POKO- PALISCU V NOvem MESTU.

NEUTOLAZLJIVI: LUDOVIK, mož; BREDA, MOJ- CA in JOZEK, otroci, FRANJA in RUDOLF, starši, ING. RU- DOLF IN MARJAN, brata, JE- LICA, svakinja, IN OSTALO SORODSTVO.

GUNNAR GUNNARSSON:

NA BREGU ŽIVLJENJA

Roman 20

Zato narejamo krvavice iz razred- ene krvi, ki jih pozimi skisane jemo, j- trgovska družba nam vse prelepo j- vrje meso pokupi za smešno nizke j- cene! Pa volna! Nič več je ne moremo j- nami predelavati, raje jo za majhen de- j- nar prodajamo in si kupujemo za to j- drage in netrpežne inozemske blagove j- oblike!

»Tako je — predilnice bi si morali j- graditi,« je odvrnil Sera Sturla; j- in j- zažati blagove, namesto da jih uva- j- jamo! Saj imamo v svojih slapovih na j- pretek gonilnih sil — in zastoj!»

»Tako bi morali, res je,« Finnur se j- razvnel. »Tako čudovito smo si edini j- tem, kaj bi morali! A kaj storimo? j- Prenehali smo preiti in tkati, ker so v j- inozemstvu tvornice za volnene izdel- j- ke, in če se da opraviti s stroji, počemu j- bi se potem potili, potem raje plača- j- mo, kolikor stane! A medtem ko sedi- j- mo z rokami v naročju — odkod naj bi j- vzeli denar, da bi plačali blago? No, j- zvešda, izposodimo si pri trgovski dru- j- žbi Sami pa si ne postavimo nobenih

Kaj je novega pri naših sosedih?

Z Gorenjskega

Padli so na vzhodnem bojišču višji j- desetnik, 20 letni Franc Markič z Gora j- pri Velikovecu, dalje 21 letni vojak Va- j- lentin Pečnik s Sv. Valentina in 19 letni j- vojak Herman Uje iz Bistrice.

Smrtna kosa. V Železni Kapli je 26. j- septembra umrl ondodni čevljarški moj- j- ster Anton Perko, star 67 let, in je bil j- ondaj pokopan. — V Kranju pa je pre- j- minul 19. septembra t. l. 69 letni sta- j- venik Tomaž Malovršnik. — V Pok- j- rjah je bil dne 27. septembra pokopan j- 67 letni posestnik in gostilničar Peter j- Krasnik iz Pokrč.

Smrtni požirek. Dveletni sinček dru- j- žine Galosove iz Seč pri Podkloštru je j- napravil požirek iz steklenice z octovo j- kislino. Vsa zdravniška pomoč je bila j- zaman in je bil otroček že čez nekaj j- ur mrtev.

S Spodnje Stajerskega

Z otko je odgnal tolovaja. Kmet Be- j- ranič je v bližini Pragerskega oral na j- njivi. Ko mu je žena prinesla južno na j- polje, je izpregel vola in jima položil j- krmo. Nenadoma se je pojavil velik bra- j- dat mož v raztrgani obleki, s puško na j- rami. Pristopil je k voloma in je nave- j- zaval enemu debelo vrvi na rogovu z na- j- menom, da ga »rekvirira« in odžene v j- šumo. Ko je kmet to videl, je mahoma j- skočil k plugu, vzela otko in skokoma j- je bil pri tolovaju. »Kaj hočeš?« zakriči j- na ves glas nanj? Rokomavh spusti vola, j- pripravi puško za strel, a Beranič je bil j- hitrejši. Zamahnil je z otko po tolova- j- ju glavi. Strel je švignil kmetu tik j- mimo glave. Še en zamahnil z otko in j- neprimerno je ležal s krvavo glavo na j- tleh. Kmet mu je odvzel puško. Žena je j- stekla domov in kmalu sta bila na licu j- mesta dva člana valke straže, ki sta j- spravila tolovaja na varno. — »Otko« j- se imenuje malo orodje, ki služi polje- j- delcu pri čiščenju pluga pri oranju.

Pri Sv. Lovrencu na Pohorju so tolo- j- vaji poleg Društva Dohora (ki pa je j- samo deloma pogorel) zažgali tudi hišo, j- v kateri je bila pošta in občinski urad.

Obvestila prehranjevalnega zavoda v Ljubljani

Prodaja drobovine za noseče žene

V četrtek, 28. t. m., dobijo noseče žene j- na odrezek št. 1. septembrske dodatne ži- j- vliske nakaznice, izdane od mestnega j- prekrbovalnega urada v Ljubljani, 50 dkg j- drobovine. — Drobovino bo prodajal mesar j- Črnivec Stanko na mesarski stojnici na Po- j- gačarjevem trgu od 8—13.

Nakazila racioniranih živil za oktober

Razdeljevalec racioniranih živil v Lju- j- bljani se vabijo, da dvignejo pri Prevodu, j- Novi trg 4-III, nakazila za živila, potrebna j- za delitev v oktobru, po naslednjem redu: j- v četrtek, 28. t. m., V—Z in vsi peki, v petek, 29. j- R—U, v soboto, 30. t. m., P—F, v ponedeljek, 2. j- oktobra, K—M, v torek, 3. t. m., H—K, v sro- j- do, 4. t. m., A—G. Razdeljevanje nakazil se prične j- ob 7 zjutraj.

Rižarna bo delila riž iz skladišč na ri- j- žarni od 28. septembra do 5. oktobra ves dan, j- razen sobote popoldne in nedelje. Tam se

Odrezki živilskih in tobačnih nakaznic

Ljubljanski mestni prekrbovalni urad j- bo odrezke živilskih in tobačnih nakaznic za j- mesec september sprejemal od trgovcev, pe- j- kov in trafikantov v II. nadstropju palače j- Bata tako, da pridejo na vrsto v ponedeljek j- 2. oktobra popoldne od 15—16 peki A—J, od j- 16—17, K—P, od 17—18 pa peki P—Z.

V torek 3. oktobra popoldne od 7—8 pri- j- dejo na vrsto trgovci A—B, od 8—9, B—E, j- od 9—10 F—G, od 10—11 H—J, od 11—12 j- K—M, 15—16 K—Kri, od 16—17 K—Lo, j- od 17—18 Lu—Ma, v sredo 4. oktobra od 7—8 j- Me—Mi, od 8—9 N—Pa, od 9—10 Pe—Pl, od j- 10—11 Po—Ro, od 11—12 Ru—Šo, popoldne 4. j- oktobra od 15—16 Šk—T, od 16—17 U—Za, od j- 17—18 Zo—Z.

Veliko transportno podjetje sprejme takoj šoferje, učence za šofersko šolo in stavbne rokodelce (zidarje, mizarje, inštalaterje, avtomehanike, električarje, soboslikarje itd.).

Stanovanje, dobra oskrba, visoka plača. — Prijave se sprejemajo do 3. oktobra j- v Ljubljani, bivši Sokolski dom, Trnovo, od 9—12 in od 15—18.

Obe hiši stojita v srodini trga. Šolsko j- poslopje je samo v enem traktu poško- j- dovano. Uničen je tudi »Pension Lobni- j- ca« na Smolniku nad Rušami.

Pokopališča pri župni cerkvi v Brez- j- nem ob Dravi in pri podružnici Marija j- Brezje pri Mariboru (nad župnijo Hoče) j- prenehajo. Po znani odredbi ne smejo j- pokopavati mrtlicev več na pokopališčih j- pri cerkvah.

Župnijska in dekanjska cerkev v Ja- j- renini. Kdor je že bil kdaj v Jarenini v j- Slov. goricih, je gotovo z zanimanjem j- opazoval mogočen cerkveni stolp tamoš- j- nje cerkve. To vam je posebnost. Zvo- j- nik je zelo širok in močan. Tam, kjer bi j- se morala začeti zvonikova streha ali ku- j- pola, vidimo zidano okroglo steno, ki j- se zojuje vedno bolj tja do jabolka ozi- j- roma križa. Spodaj, kjer se začena zi- j- dana streha, stoji na vsakem zvoniko- j- vem voglu majhen zidan, kamenit stol- j- pič. Ljudstvo izročilo pravi, da je zgradil j- to posebno zvonikovo streho, ki je brez j- lesenega ali železnega ograjja, pred več j- sto leti domačin, ki je bil zaradi uboja j- obsojen na smrt. Ker so ravno tedaj do- j- gradili cerkveni stolp do strehe, se je j- obsojenec ponudil, da bo zgradil streho j- na zvoniku brez lesa, brez železa in brez j- strešne opeke. Dobil je zagotovilo, če res j- zgradi »zidano kamnito« streho, da ne j- bo usmrčen. Zidal je streho celega pol j- leta. Sam je nosil težko kamenje in mal- j- to vrh zvonika. Drzen načrt se mu je j- posrečil. Tako govori ljudsko izročilo. j- Dobro bi bilo, da bi kak strokovnjak to j- edinstveno streho strokovno pregledal. j- Omenjam še, da stoji jareninska cerkev j- v eni najlepših slovenjgorskih dolin.

Nesreče. 18 letni Ciril Bredder iz j- Burnje vasi je padel z zidu in si po- j- škodoval levo roko. — 10 letna Antonija j- Simonič iz Gozda je dobila od neznanca j- strel v levo ramo. — 73 letna Jospina j- Goren iz Maribora si je pri padcu spah- j- lila levi gleženj. — 31 letni železničar j- Franc Kristl iz Maribora je pri premi- j- kanju vlaka padel in si poškodoval levo j- ramo. — 31 letni Aleksander Reisp iz j- mariborske okolice je padel s podstrešja j- in dobil hujše poškodbe.

riž tudi plaša in oddaja vreče.

Trgovci in zadrage se pozivajo, da v j- dneh ko prejmejo blago, oddajo v Prevodo- j- vih skladiščih na klavničev ves preostali pa- j- radniški. Razbremenitev in plačilo za odda- j- ni paradniški se bo izvršilo po potrdilu, ki j- ga prejmejo v skladišču.

Prodaja drobovine za težke delavce

V petek, 29. t. m., dobijo delavci pri te- j- škkih delih na odrezek »TD 8« od št. 249.501 do j- 254.000 septembrske dodatne živilske nakaz- j- nice, prečiščene s rjavimi črtami, izdane od j- mestnega prekrbovalnega urada v Ljubla- j- ni, 25—30 dkg drobovine v razmerju: 25 dkg j- ledvic, jeter, srca ali 40 dkg vavpor, gove- j- jih goveev ali pa 50 dkg pljuč. Drobovino j- bodo prodajali mesarji: Črnivec Stanko, j- Rotar Pavel, Selan Franc, Dolničar Franc in j- Povše Karel na mesarskih stojnicah na Po- j- gačarjevem trgu od 8—13. Delavci pri teških j- delih, ki pri tej delitvi ne bi dobili dro- j- bovine, bodo lahko kupili drobovino pri pri- j- hodnji delitvi, ki bo objavljena v časopisih.

V četrtek 5. oktobra popoldne od 7—8 pri- j- dejo na vrsto trafikanti A—G, od 8—9 j- H—K, od 9—10 K—N, od 10—11 O—Sn, od j- 11—12 St—Z.

Po gostinskih obratih nabrane živilske j- odrezke bo mestni prekrbovalni urad pre- j- vzemal samo 2. t. m. 4. oktobra od 8—12 in j- od 15—18 v I. nadstropju nekdanje Mahrove j- hiše na Kerkovem trgu 10. Nakazila na od- j- dane odrezke bodo pa ti obrati dobili tudi j- kar tam, tako da pridejo 5. oktobra na vr- j- sto obrati A—C, 6. oktobra C—D, 7. oktobra j- E in F, 9. oktobra G in H, 10. oktobra I in j- J, 11. oktobra K, 12. oktobra L, 13. oktobra j- M—O, 14. oktobra P in R, 16. oktobra S do j- T, 17. oktobra U—Z.

MALI OGLASI

Službe dobe

FANT j- 14 do 16 let, vajen j- lahkih poljskih del — j- se sprejme. Domobran- j- ska cesta 7. (b)

Gospod, POMOČNICO j- sprejemajo. Služba do- j- ba in stalna. Naslov j- upravi »Slov.« pod j- št. 8561. (b)

Prodajo

PISALNI STROJ j- »ERIK«, z najmočnej- j- šim brezhibnim, prodaj- j- am. Naslov v upravi »Slov.« j- pod št. 8561. (l)

Land j- ZA NEGO ZOB

KROMPIR j- varuje pred gnilobo j- »NEGNIL«. Inš. Pre- j- zelj, Wolfova ul. 3. (l)

RIBJA MOKA j- za krmo prašičev pri j- Sever & Komp., Go- j- spodstva 5. (l)

PEGE IN LISAJ j- vam zanesljivo od- j- strani »ALBA« krema j- DROGERIJA KANC - j- Židovska ulica 1. (l)

LAHEK IN TEŽJI j- KOMAT j- za vožnjo, prodajam. — j- Vprašati v trafiki na j- Taborni. (l)

2ITO j- ozimino pred svetlo j- razkužite. — Potrebno j- razkužilo prejmete pri j- Inš. Prezelj, specialist j- za rastlinske bolezni j- (fitopatolog). Wolfova j- ulica 3. (l)

MRESE IN GOZAVNE j- uši, stenice, bolhe, j- šurke, molje, miši, j- podgane, voluharje in j- bramerje zanesljivo j- pokončate s strupom, j- ki ga dobite v droge- j- riji Kanc, Židovska 1. (l)

Šiv. stroji

ŠIVALNI STROJ j- »Singer«, z okroglim j- ročnim, nepogrez- j- liv, prodajam hitrom j- kacen za 8000 lir. Iz j- prijaznosti se lahko j- ogleda v trgovini j- »Ogleda, Mestni trg 3. j- Vhod po veli. (l)

Raznašalce sprejme »Slovenec«

SPREJMEMO

za stavbno delo v rovu v Ljubljani pod j- najugodnejšimi plačilnimi pogoji strokov- j- ne moči, in sicer:

MINERJE, TESARJE, ZIDARJE, BETO- j- NERJE, POMOŽNE DELAVCE itd. j- Javiti se pri Gradbenem podjetju j- Ing. RIESER, Ljubljana, Tavčarjeva 2 j- od 8—12 in od 2—6.

Še medveda bi obrila

krema Rapida brez mila

BRIVNA KREMA j- RAPIDA j- Brez mila, j- brez pene.

PROIZVODI: VAN KAT

Vajenci

VAJENKO SPREJME j- prvostopenjski atle- j- tje v Ljubljani; proti j- primerni nagradi. Po- j- nudbe na upravo »Slov.« j- pod »Atletje I. katego- j- rije« 8545. (v)

Poizvedbe

ZLATO ZAPESTNICO j- široko, sem večer iz- j- gubila v središču me- j- sta med 5. in 7. uro. j- Poštenega najditelja j- prosim, naj je odda j- proti nagradi v upravi j- »Slovenec«. (v)

Zamenjan DEŽNIK j- ročnata karana (25. j- IX. ob 3 pop.), naj j- gospa prinese v kav- j- rno Prešeren, tam dobi j- svojega. (v)

Kupimo

DVE AKTOVKI j- že dobro ohranjeni za j- dijake, kupim. Naslov j- pošite v upravi »Slov.« j- pod »Aktovke« 8546. (k)

DEKLJAKE ČEVIJE j- št. 34, dobro ohranje- j- ne, kupim. Grablovi- j- čeva 26. (k)

SERIJU j- pokrajinskih znamk — j- kupim. Plačam 3000 L. j- Ponudbe pod »Znam- j- ke« na upravo »Slov.« j- 8544. (k)

Kolesa

TRICIKEL j- močno izdelavo, iz je- j- klenih cevi, nosilnost j- do 500 kg, prodaja meh. j- Ambroz, Dunajska 71. (l)

Posestva

TRAVNIK j- v izmeri 12.000 kv m j- v bližini viškega j- bloka ugodno prod- j- am Realiteta pla- j- sarna Zajec Andrej. j- Tavčarjeva ul. št. 10. (l)

Živali

PRODAM j- ALI ZAMENJAM j- krasnega žrebeta za j- kosilnico Dering, sred- j- njo. Nagliž Franc j- Brezovica. (l)

Sobe

CISTO SOBO j- zravnano, s posebnim j- vzhodom, išče miren in j- soliden gospod. Ponud- j- be z navedbo cene na j- upravo »Slovenec« pod j- »Čiščenje plačnik« 8194. (l)

Nikdar brez »tebe«!

ADRIA j- ILLUSTRIERTE

DANES NOVI

KINO »MATICA«

Rudolf Forster v pisnolotko interesantnem j- zbiranem filmu j- »KLIC DOLŽNOSTI« j- Predstave ob 16 in 19. (l)

KINO »UNION«

Odlična drama iz sodobnega življenja j- »NASVIDENJE FRANCISKA« j- Marianna Horne, Hans Söhnker. j- PREDSTAVE ob 16 in 19.15! (l)

KINO »SLOGA«

Zabavna komedija j- »MOJ LJUBI AVGUŠTIN« j- Paul Hörbiger, Maria Andergast. j- PREDSTAVE ob 16 in 19! (l)

+ Umrla je naša srčno dobra j- teta

Marija Velkavrh j- vezilja

Pogreb bo 28. t. m. ob 3 z Zal, j- kapela sv. Marije, k Sv. Križu. j- Ljubljana, 26. septembra 1944.

Zaluječe sorodstva.

Naznanjamo vsem sorodnikom j- in znancom, da je odšla po težki j- in dolgi bolezni k Bogu po za- j- služeno plačilo, naša dobra in j- nadvse ljubljena sestra, teta itd., j- gospodična

Pavla Lampé

bivša učiteljica na Viču

Pogreb drage pokojnice bo v j- četrtek, dne 28. t. m. ob 5 pop. j- z Zal, kapela sv. Krištofa j- k Sv. Križu.

Ljubljana, 26. septembra 1944.

Rodbine: j- MELLIWA, ZILJH.

delovanje, če hočemo izkoristiti svoje j- zmožnosti.

»Skupno delovanje!« se je razvnel j- Finnur. »Le kako bi to dosegel? Se- j- veda, če bi ne bili tako malenkostni, j- tako razcepljeni, kakor smo zdaj! Ta- j- ko kratkovidni, da je kar smešno. Pri j- tem pa tako lahkoverni, sanjarski, da j- je tudi to smešno. Ne vem, kako je to, j- a dozdeva se, ko da nismo zasidrani v j- resničnosti. — Svoj živ dan ne bom j- pozabil, kako smo ustanavljali kon- j- zumno društvo. Lahko mi verjameš, da j- smo hoteli ves svet zavzeti, vse smo ho- j- teli vzeti v lastne roke! — Zdaj pa — j- no, saj veš, kaj se je izcimilo iz tega. j- Predstojnik je nastavljal Eyjolfura kot j- upravnika, to vodenično šlevo kot j- oskrbnika! Dobili smo le barako — na- j- mesto trgovine. Društvo je nekaj časa j- cvetelo, dokler smo imeli kredit. A j- tudi to navidezno procvitanje je bila j- — sama vodenica! Zdaj sta tu le še j- Eyjolfur in baraka — kot simbolična j- pomnilna na društvo, edino še, kar je j- preostalo od tega skupnega delovanja.«

Sera Sturla je vstal.

»Ustanovi novo društvo,« je dejal j- smehljaje.

»Takrat gotovo ni bilo tu nobenega j- voditelja, ki bi bil užival zaupanje j- kmetov, kakor ga uživaš zdaj ti.«

Finnur je planil z zofe: »Bog ne j- daj!« je vzkliknil. »Mo ne veseli in j- tudi ne zmorem.«

»A nemara čutiš, da je to tvoja j- dolžnost,« je župnik odločno dejal. »Če j- človek v kako stvar veruje in vidi, da j- bi se dala izvesti — ali ni tudi njegova j- dolžnost, da jo izvede?«

»Že — toda jaz v to stvar ne veru- j- jem!« se je Finnur malce nejevoljno j- zasmeljal.

»Ti že veruješ vanjo,« je s poudar- j- kom nadaljeval Sera Sturla, »toda dvo- j- miš, ali bi se dala v teh okoliščinah j- izvesti.«

Finnur se je hipno zamislil, nato je j- počasi in smehljaje se dejal: »Poslu- j- šaj, Sera Sturla, tako se trudiš, da bi j- se česa lotil zoper faktorja Thorde- j- na — ali si nemara že kaj slisal, kar j- je tudi meni nehotno prišlo na uho, da j- namreč lahko pričakuješ protivnika?«

In sicer pri prihodnjih volitvah? Od- j- krito povedano, pa jaz prav malo ver- j- jamem tem govoricam.«

»Ali se to govori?« je vprašal Sera j- Sturla malce začudeno. »Tega pa res j- še nisem slisal.«

»Govorijo — vsaj tako sem jaz ra- j- zumel — da se meni do spomladi po- j- staviti za kandidata pri volitvah v de- j- želno zbornico.«

»To se mi pa kar neverjetno sliši. j- Saj se ni nikoli zmenil za politiko — j- nisem mislil, da bi se zanjo zanimal. j- No, pa če ga to veseli — zaradi mene!«

»Slisal sem pa še — ne vem pa, kot j- rečeno, če je to res — da ima baje

namen, priporočiti upnikom trgovske j- družbe, naj se ozirajo na različne dol- j- gove...«

»Da bi izvajal volilni pritisk?« Sera j- Sturla je odločno zmajal z glavo. »Te- j- ga pa že ne verjamem. To je na vsak j- način zlobno podtikanje.«

»Ne bi rekel.«

»No — pa čeprav — to je njegova j- stvar.«

»Že — deloma. Vendar tega ne smeš j- vnevar pustiti. Ker, če se bo postavil j- za kandidata in če bo zares izbral svo- j- jo oblast na ta način... potem lahko j- da pridobi ljudi.«

»Naj jih! Vendar dvomim, da bi se j- čali ljudje na ta način prisiliti. Če bo j- postavljen za kandidata in če bo zma- j- gal, potem si moram misliti, da so vo- j- lili tega prepričanja, da je on boljši j- zanje kot jaz. K temu pa se ne da nič j- reči. Moje stališče jim je znano. Ko bo j- prišel moj čas, bom imel svoje volilno j- zborovanje, razen tega pa ne bom sto- j- ril nič.«

»Pa si vendar ne boš dal po faktor- j- ju vzeti svoje okrožje?«

»Zakaj pa ne? — Če je pa volilec j- več zanj ko zame?«

»Pa saj sem ti povedal, da bi zma- j- gal le, če bi svojo izvolitev izsilil! Že j- vidim, da se bom moral malo okoristiti j- s tem, kar ti nazivaš, da imam vpliv j- na kmete, se je Finnur zasmeljal.

Ob obletnici ustanovitve Slovenske domobranske legije

SLOVENEK

28. septembra 1944

39. ČETRTKOVA STRAN

8. september 1943

8. september 1943 je prinesel odgovor. Savojski so šli nasproti »zavežnikom« in da bi laže korakali, so med potjo izročili večino svojega orožja in druge opreme sedaj tudi na zunaj zavezniškim tolovajem. Prav tako so rdeči dobili v roke skoraj vsa savojska skladišča in težko orožje. Ni čuda, da je Vaške straže zajel preplah. Ob glasovih o amnestiji, ki jo je proglasila »nova oblast«, so se nekateri legionarski oddelki razšli na svoje domove, a so morali kmalu spet prijeti za orožje, ko je nova »oblast« razglasila splošno mobilizacijo.

Ko so bili rdeči na ljubljanskih blokih

Grenki so bili tisti dnevi za belo Ljubljano. Komunisti so se posmehovali, ko smo prosili Boga, naj da dežja, da nam branilci Turjaka ne pomro od jeze; kajti raznesla se je bila vest, da junaškim borcem primanjkuje vode. Zlostjen je bil pogled na blatne in raztrgane legionarje, ki so se preko Barja v neprestanem boju za zasledujočim sovražnikom, oteli v Ljubljano. Bela Ljubljana je gledala na šentjakobsko šolo, ki se je polnila z legionarji s plaho žalostjo, rdeča z zadovoljno škodoželjnostjo. Prihajala so poročila, kako so rdeči zavzeli boštanski grad, kako so rdeči topovi razdejali pudobsko postojanko. Pa je minilo nekaj dni in junaške boštanske in pudobske borce si mogel videti na ljubljanskih ulicah, zlasti okrog Sv. Jakoba,

V okolici Novega mesta pa so se tamonjske Vaške straže zgrnile v Novo mesto, kjer je prevzel poveljstvo nad poldrugim tisočem legionarjev stotnik Vuk Rupnik, takratni poveljnik naskakovalne legionarske edinice. Njegovi spretnosti je uspelo oteti to izbrano četo slovenskih protikomunističnih borcev in s tem mnogo doprinesti k organizaciji slovenskega domobranstva.

Ne dosti manjše število legionarjev se je zbralo v okolici Turjaka. Del posadke se je po junaški borbi prebil v Ljubljano, Turjak pa je postal naše Kosovo. Isto je bilo z Grčaricami, isto z Blokami.

so bili legionarji, člani bivših vaških straž — in pa mladina, predvsem dijaška. Ko so dijaki videli med obrazi domobranskih častnikov znane borce proti rdečemu brezboštvu še iz časov Vaških straž, se je razkidal zadnji pomislek. Vedno več prostovoljcev se je oglašalo v vpisnem domobranskem uradu na Ambroževem trgu. Komunistično agitacijo, katere orodje je bil del mehkužne, buržujske Ljubljane, češ: »Kaj boste revčiki! Malo čez blok pokukajte, »okupatorjevi« hlapci, pa vam bo NOV že pokazal!« je razbilo naše časopise, ki je prinašalo vedno več poročil o »strpnosti« narodne oblasti do nekomunističnih prepričanih, s tehtnimi utemeljitvami, da ima naš narod le dve poti: ali oborožen boj za samoohrano pred komunističnimi zvermi ali smrt.

Dne 29. septembra je prišel na Ambrožev trg sam prezident general Leon Rupnik, ki je bil vpisan pod tekočo številko 100. Čeprav je bila gornja starostna meja za domobranske prostovoljce 35 let, je hotel 63-letni general dati zgled tudi starejšim, naj pomagajo mladini graditi lepšo bodočnost našega naroda.

Poglejmo kakšni letniki so se v največjem številu odzvali pozivu za vstop v domobranci. Od prvega tisoča prostovoljcev jih je bilo tri četrti, ki še niso dosegli polnoletnosti. In marsikateri dijak pa tudi vajenec ni mogel vztrpeti pri svojem ppslu, ko je domovina na tem, da vstane ali pa za vekomaj zatone, in je prosil za puško, čeprav mu še ni bilo 18 let. Posebno ti bi hoteli kar takoj v boj in šele ko so jim na prijavnem uradu razložili, da se vojske ne da kar čez noč spraviti skupaj, da je zato treba vaških krojev, obutve, stanovanj, orožja in redne prehrane, so se vdali in potrpežljivo čakali.

Prvi zbor ljublj. prostovoljcev

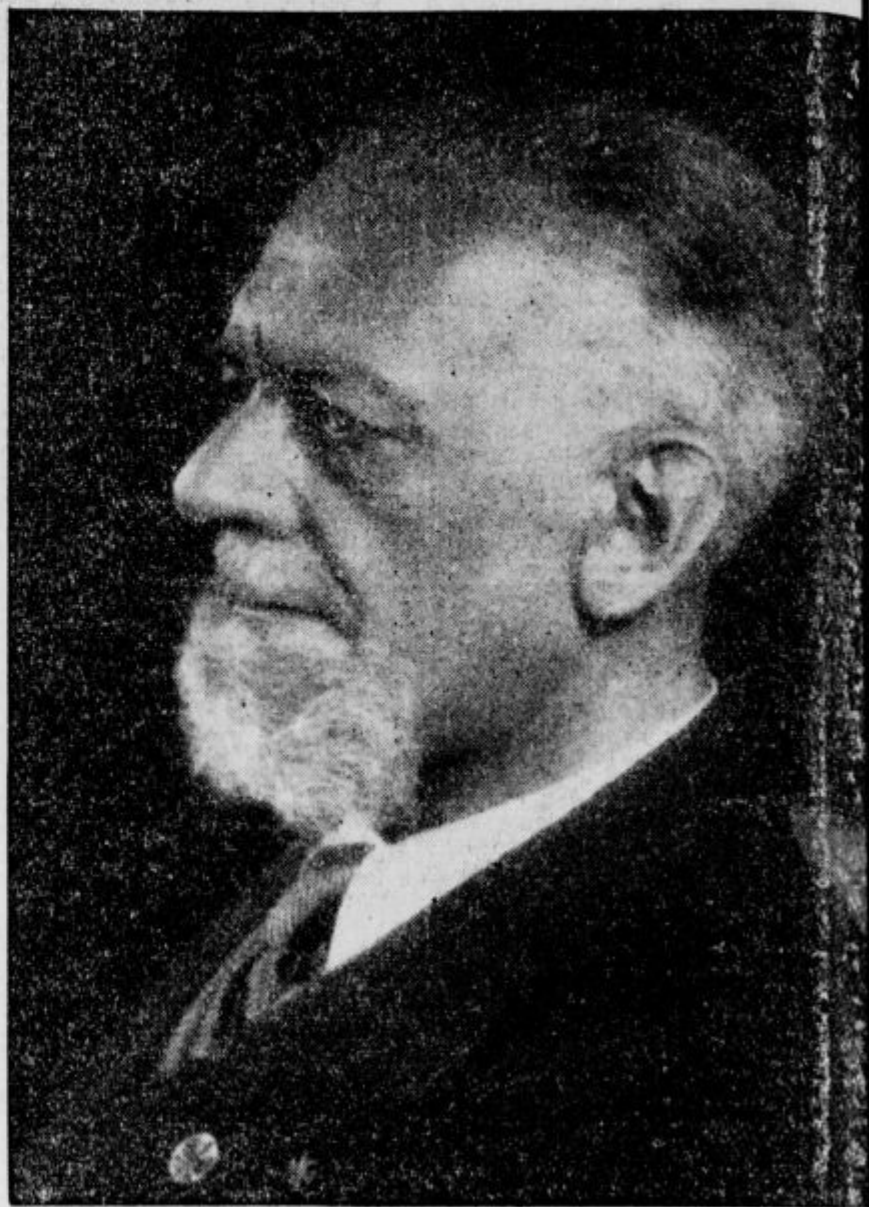
Da bi izrabili prvo navdušenje mladih prostovoljcev, so domobranci častniki sklicali zbor v deškem zavetišču na Selu. Bilo je 2. oktobra popoldne, ko so stotine mladih grl zapele, da se je razlegalo prav do Kodeljevega:

»Domobranci, legionarji,
svojo zemljo ljubimo...
V boj, v boj, v boj za dom, v boj
in sovražu kletemu smrt!«

Ogromen legionarski častnik je v vojaškem nagovoru prikazal boj, ki ga bodo morali domobranci izvojevati, preden bo domovina oprana krvavega komunističnega madeža. Niso bile sanjaške njegove besede, saj je moral izkusiti v zadnjih tednih umik iz svoje krepke utrjene postojanke, kamor je bila vsa soseska navozila blaga, da bi bilo varno pred rdečimi razbojniki, in iskati s svojo četo zavetja v gozdu, ko so se komunistične tolpe mastile s kmetovimi žulji, ki jih je do takrat varovala Vaška straža. Huda je bila pot od Zapotoka preko Barja, saj so ves čas regljale in sipale točo krogel nanj in na njegove vojske desetine savojskih strojníc. Se hujske je bilo, kadar so legionarji z grozo videli, kako se vse njihove krogel odbijajo od savojskih oklepov, s katerimi je mednarodna in breznarodna komunistična drhal napadala poštene Slovence. Kljub vsemu temu je z obraza domobranskega častnika dihal mir in vera v lepšo bodočnost, pa četudi bi bilo treba zanjo darovati življenje. Po govoru so zagrmela povelja, mladina se je uvrstila v četverostope in brez vsake vaje kar takoj z enotnim korakom začela stopati po dvorišču. Ko je bilo dano povelje za razhod, je močna skupina prostovoljcev zasedla odprto prikolico tramvajskega voza in domobranska pesem se je popeljala skozi Moste, mimo Sv. Petra, Mestnega trga in pošte do Figovca, kjer so v brk rdeči Ljubljančani navdušeni študentje še enkrat zapeli: »Domobranci, legionarji, svojo zemljo ljubimo...«

Val navdušenja med mladino

Zvečer tega dne je bela Ljubljana brala v časopisih, da bo naslednji dan v franciškanski dvorani prva prireditev slovenske domobranske legije. Navduše-

...bil bi krivičen, če ne bi dal priznanja našim vrlim domobrancem, ki so se opajali ob živih izvirih svetih izročil našega naroda in tako v ljubezni do svojega naroda preklenjali hiteli preko vseh spogledovanj, obsoj, ovir in klevet v odločen, brezkompromisen boj proti edinemu smrtnemu sovražniku našega naroda, zločinskemu boljševizmu, zakrinkanemu v mikavni laži OF. Vse leto so kot pravi narodni junaki v molku in preziru vseh težav in ovir ustvarjali trdno fronto naše borbe proti OF-arskemu satanizmu in postali našemu trpinčenemu, tako strahotno preizkušenemu kmečkemu narodu trdna opora, ki je ne morejo in je ne bodo nikdar mogli razkrojiti najbolj spretno zamišljeni poizkusi, ker je v svojem delu in svojih idealih Slovensko Domobranstvo postalo našemu narodu prava svetinja.

(Prezident gen. Rupnik.)

kjer so bodrili legionarje. Poveljstvo nad legionarsko vojašnico je prevzel zet divizijskega generala Leona Rupnika stotnik Dejan Suvajdžič, v pomoč so mu bili stotnik Krim-Cerkvenik, poveljniki izanske, tomišelske in drugih Vaških straž. Kaj kmalu so legionarji, ki so si znali iz savojskih uniform prikriti kar čedne vojaške kroje, zasedli bunkerje na ljubljanskem bloku in se tako spet vrnili v boj z rdečim sovragom.

Ko je pet minut pred eno, dne 19. 9. prenehala z odporom turjaška posadka, je bilo onstran bloka na Barju videti vedno več komunističnih odelkov. Z Rakovnika si videl, kako se uri na Barju v raznih pokretnih komunističnih konjenici. Po Izanski cesti so tudi prišli rdeči prav do bloka. Takrat so dne 23. septembra prinesle posebne izdaje časopisov razglas divizijskega generala Rupnika, ki je bil takrat imenovan za predsednika Ljubljanske pokrajine. General Rupnik je jasno povedal svoj program: boj proti komunistom, preskrba prebivalstva z najnujnejšim in obnova razvalin, ki so jih zagrešili rdeči »svobodomosci«. Da bi se mogel ta program uresničiti, je poklical general vse zdrave narodove sile na enotno in nesebično delo.

»Javite se na poveljstvu slovenskih domobrancev!«

V petek, 24. septembra so brali Ljubljančani in moške v okolici Vrhnike, kamor komunistične tolpe niso mogle prodreti, poziv vsem za borbo sposobnim Slovencem od 18. do 35. leta. Letak jih je vabil, naj se prostovoljno javijo za zaščito domovine, za vzdrževanje in ohrano reda ter za splošno obnovo v slovensko domobransko legijo. Tako je slovenska oblast dobila tudi nujno oporo v oboroženi sili, brez katere oblast ne more izvrševati svoje glavne naloge: skrbeti za red in mir. Poziv se je končal s temile besedami, ki so jasno povedale vsakemu, kaj mu je storiti, če hoče, da se reši domovina iz potopa: Slovenci! Javite se na poveljstvu slovenskih domobrancev v mestni hiši Am-

ki bi jim utegnile za vedno napovedati bojkot, če bi se uvrstila med »izdajalce«. Ljudje, ki so se seznanili z realnostjo življenja, so se spraševali: kdo bo skrbel zame, če postanem invalid?

Ti niso imeli nobenih pomislov

Le nekdo ni imel vseh teh pomislov. Vedeti je hotel le to: »Kdo me bo vodil v boj proti komunizmu? Ali smem še komu zaupati v teh časih izdaj?« To

nika. Kakor kladivo so udarjale njegove besede: »Dvanajsta ura bije! Dvanajsta ura za nas Slovence in za našo lepo domovino! Dvanajsta ura, ura razdejanja ognja in meča, ura nedolžno prelite dragocene naše krvi, ura stiske in groze, ura etoternih izdaj in sramotnih odpadov, ura kakršne naš slovenski narod še ni doživel!«

Nedeljo nato so mladi ljubljanski prostovoljci s slovensko zastavo na čelu korakali po vsem mestu, prepevali rodo ljubne pesmi in odzdravljali beli Ljubljani, ki je je bilo vedno več rdeče poveljstva. Tudi jeziki ljubljanskih rdečkarjev so utihnili, ko so časopisi poročali o hudih porazih tolovajskih tolp in o številnih ubežnikih iz rdečih »vojske«, ki so se ob prvi priložnosti javili v slovensko domobranstvo. 7. oktobra je bela Ljubljana gledala na Bleiweisovi cesti »krasno paradno savojske vojske« 2000 mož in 5000 konj in mul, ki so jih gnali v ujetništvo iz Postojne skozi »osvobodilno« ozemlje maloštevilni nemški vojaški Marsikateri rdeči »belli signorini« se je ob pogledu na »salavne« zaveznike naših komunistov orosilo oko...

Prvi pohod skozi Ljubljano

Dne 16. oktobra so se pripeljali v Ljubljano turjaški borci, ki so jih bili komunisti uvrstili v svoje tolpe, pa so jim je posrečilo ob prvem srečanju NOV z nemško vojsko, izriniti beg politkomisarjev in uiti. 120 je bilo teh fantov, ki so prinesli prva jasna poročila o odporu turjaške posadke. Naborna zdravniška komisija je v dneh od 1. do 6. novembra pregledala vse domobranske prostovoljce in kmalu nato so bili zlasti dijaki klicani v tečaj za posebne naloge vojski. 14. novembra je bila Ljubljana napolnila unionsko dvorano, kjer je s burnim vzklikanjem pokazala, da je ena s trpinčenim slovenskim kmetom.

Krona vsega tega protikomunističnega vrenja, ki je nastalo ob porajanju slovenskega domobranstva v Ljubljani, pa je bil mimohod domobranskih čet in topništva skozi mesto v nedeljo 12. decembra dopoldne. Kljub temu, da decembra ni čas cvetja, so korakali domobranski častniki s prelepimi topki, ki so jim jih poklanjala ljubljenska dekleta, v rokavi pa tudi moštvo si je zatanknilo cvetje, ki je deževalo raz oken, v gumbnice. Navoščljivo so gledali ljubljanski prostovoljci svoje domobranske tovariše, ki so v prelepih sinjih krojih korakali skozi mesto, a so zatrli žalost v sebi in oboroženim drugom navdušeno vzklíkali. Še tri dni in ljubljanski prostovoljci so bili poklicani na Grad, kjer so dobili kraj puško. In še nekaj tednov vojaških vaj in pestali so pravi domobranci, ki sedaj preganjajo rdeče tolpe, kjer koli se pojavijo.